

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

5 AUGUSTUS 1987

WETSONTWERP

tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wat het verlenen van voorschotten op en het invorderen van onderhoudsgelden betreft

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het wetsontwerp dat de Regering de eer heeft aan uw goedkeuring voor te leggen, heeft tot doel een oplossing te vinden voor het probleem van de niet-betaalde onderhoudsgelden in die gevallen waar de rechthebbende een minderjarig kind is of een kind dat na de burgerlijke meerderjarigheid rechtgevend is op kinderbijslag, en de onderhoudsgerechtigde, net als de vader of de moeder die met het kind samenwoont, over bescheiden bestaansmiddelen beschikt.

De niet-uitvoering van de onderhoudsplicht wordt door velen ervaren als een toestand die onverenigbaar is met een rechtsstaat. Wanneer bovendien kinderen aldus in een behoeftige toestand terechtkomen gaat het om een uitdaging voor de billijkheid en de solidariteit.

Dit is met name het geval wanneer de onderhoudsgerechtigde en de vader of de moeder die met het kind samenwoont en die de bewaring over het kind heeft, slechts over bescheiden middelen beschikken en aangewezen zijn op de betaling van het onderhoudsgeld om in hun elementaire behoeften te voorzien.

Met de bedoeling eerst en vooral deze categorie van personen ter hulp te komen voor wie het instellen van rechtsvorderingen om hun rechten te doen eerbiedigen moeilijk uitvoerbaar is omdat dergelijke procedures tijdrovend en duur zijn, heeft de Regering beslist een systeem van voorschotten en invordering van de onderhoudsgelden toe te passen waarin het O.C.M.W. — dat dicht bij de burger staat — een essentiële rol speelt.

1. Draagwijdte van het probleem

De invordering van onderhoudsgelden maakt deel uit van de onderwerpen die geregeld worden aangesneden in de naam van

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

5 AOÛT 1987

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale en ce qui concerne l'octroi d'avances sur pensions alimentaires et le recouvrement de ces pensions

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de vous soumettre a pour objet de trouver une solution aux problèmes des pensions alimentaires non payées lorsque le bénéficiaire en est un enfant mineur ou bénéficiaire d'allocations familiales après l'âge de la majorité civile et que le créancier comme le père ou la mère qui cohabite avec lui disposent de ressources modestes.

Si l'inexécution des obligations alimentaires est perçue par beaucoup comme incompatible avec l'existence d'un État de droit, elle paraît comme un défi à l'équité et à la solidarité quand elle a pour effet de mettre dans un état de besoin des enfants.

C'est le cas notamment quand le créancier d'aliments et le père ou la mère qui cohabite avec lui disposent de revenus modestes et dépendent principalement du paiement de la pension alimentaire pour subvenir à leurs besoins élémentaires.

Désirant avant tout apporter une aide à cette catégorie de personnes pour qui d'ailleurs l'exercice de procédures judiciaires en vue du respect de leur droit s'avère difficilement praticable, parce que longues et onéreuses, le Gouvernement a décidé de mettre en œuvre une procédure d'avances et de récupération des pensions alimentaires où le C.P.A.S., proche du citoyen, joue un rôle principal.

1. Etendue du problème

Si le recouvrement des pensions alimentaires fait partie des thèmes privilégiés qui sont abordés régulièrement au nom de la

gerechtigheid en solidariteit, maar toch blijft de draagwijdte van het probleem nog vrij onbekend in België.

Er zijn inderdaad weinig recente statistische gegevens bekend over het aantal onderhoudsgelden die toegekend zijn binnen het raam van vonnissen of overeenkomsten en, *a fortiori*, omtrent het aantal onderhoudsgelden die totaal of gedeeltelijk niet betaald werden.

Er kan nochtans worden verwezen naar de studie uit 1978, *Onderhoudsplichtige mannen en Onderhoudsgerechtigde vrouwen* van C. Devocht, J. Van Houtte, R. Verhoeven (Antwerpen).

Deze studie maakt gewag van de volgende raming: 75,42 % van het aantal onderhoudsgelden scheppen geen moeilijkheden; 8,20 % geven aanleiding tot onregelmatige betalingen; 16,38 % zijn gevallen van niet-betaling van onderhoudsgelden.

Geen enkel argument maakt het mogelijk te bevestigen of te ontkennen dat de onderhoudsplichtigen hun verplichtingen vandaag beter of minder goed nakomen. Het is dan ook interessant te verwijzen naar een recentere Franse studie uitgaande van het Institut national d'étude démographique die werd bekend gemaakt tijdens het « V^e congrès mondial de l'Association internationale du droit de la famille » (Brussel, 1985).

Uit deze studie blijkt dat, elke maand, 38 % van de alimentatiegelden voor kinderen niet betaald worden maar dat de slechte betalers vaak van maand tot maand veranderen. Globaal gezien betalen 13 % van de gewezen echtgenoten nooit en keren 36 % slechts een gedeelte uit; 16 % storten het volledige bedrag maar met vertraging; in 35 % van de gevallen wordt het onderhoudsgeld volledig en regelmatig uitgekeerd.

Het probleem van de onderhoudsgelden ontstaat weliswaar uit de niet-naleving, of uit de gedeeltelijke uitvoering van de onderhoudsplichten maar is tevens nauw verbonden met de evolutie van het aantal echtscheidingen. Het lijkt geen twijfel dat de evolutie van het aantal echtscheidingen een rol speelt in de problematiek van de onderhoudsgelden en in de manier waarop die wordt ervaren.

Het is dan ook nuttig een overzicht te hebben van de evolutie van het aantal echtscheidingen in België tijdens de laatste jaren.

Totaal aantal aanvragen :

1974 : 11 306;
1975 : 12 890;
1976 : 14 247;
1977 : 14 379;
1978 : 15 124;
1979 : 15 401;
1980 : 16 706;
1981 : 17 412;
1982 : 18 156 (Bron N.I.S.).

Elke echtscheiding geeft uiteraard geen aanleiding tot toekenning van een onderhoudsgeld maar er kan worden geraamd dat in 3 gevallen op 4, de echtgenoot die de bewaring over de kinderen heeft een onderhoudsgeld voor die kinderen ontvangt (bron : *Le recouvrement des pensions alimentaires en France* door Anne Boigeoz).

Ter indicatie is het tenslotte interessant gegevens te verkrijgen omtrent het aantal veroordelingen voor gezinsverlating in België, wetende dat de onderhoudsgerechtigden slechts in laatste instantie besluiten tot vervolging van de onderhoudsplichten op grond van artikel 391bis van het Strafwetboek. Volgens de laatste gerechtelijke statistieken (1983) zou het gaan om 936 gevallen voor het jaar 1980.

Tot besluit kan men stellen dat het moeilijk is een precies beeld te krijgen van het aantal niet-betaalde onderhoudsgelden in België gelet op het ontbreken van recente studies en van statistieken uitgaande van het Ministerie van Justitie.

justice et de la solidarité, le dimension du problème demeure mal connue en Belgique.

On ne dispose, en effet, que de peu de données statistiques récentes sur le nombre de pensions alimentaires accordées dans le cadre de jugements ou de conventions et *a fortiori* du nombre de créances totalement ou partiellement non honorées.

On peut se référer toutefois à l'étude réalisée en 1978, *Onderhoudsplichtige mannen en Onderhoudsgerechtigde vrouwen* par C. Devocht, J. Van Houtte, R. Verhoeven (Anvers).

Selon cette étude, on peut estimer à 75,42 % le nombre de pensions alimentaires qui ne posent pas de problèmes; 8,20 %, le nombre de paiements irréguliers; 16,38 %, le nombre de cas pour lesquels la pension alimentaire n'est pas payée.

Rien ne peut confirmer ou infirmer aujourd'hui que le débiteur d'aliments s'exécute mieux ou moins bien de ses obligations alimentaires. Aussi est-il intéressant de se référer à une étude française plus récente faite par l'Institut national d'étude démographique communiquée lors du Ve congrès mondial de l'Association internationale du droit de la famille (Bruxelles, 1985).

Selon cette étude, « chaque mois, 38 % des pensions alimentaires pour les enfants ne sont pas versées mais les mauvais payeurs changent souvent d'un mois à l'autre. Au total, 13 % des ex-maris ne règlent aucune mensualité et 36 % une partie seulement; 16 % paient intégralement mais avec retard; enfin, dans 35 % des cas, la pension est versée régulièrement et complètement. »

Si la problématique des pensions alimentaires naît de la non-exécution des obligations alimentaires ou de leur exécution partielle, elle est également étroitement liée à l'évolution du nombre de divorces. Il est en effet évident que l'évolution de la divortialité interfère dans la problématique des pensions alimentaires et dans la perception qu'on a de celle-ci.

Aussi est-il intéressant de connaître l'évolution et le nombre de divorces en Belgique dans les dernières années.

Nombre total de demandes :

1974 : 11 306;
1975 : 12 890;
1976 : 14 247;
1977 : 14 379;
1978 : 15 124;
1979 : 15 401;
1980 : 16 706;
1981 : 17 412;
1982 : 18 156 (Source I.N.S.).

Si tout divorce ne donne pas lieu à l'octroi d'une pension alimentaire, une estimation est que, dans 3 cas sur 4, l'époux qui a la garde des enfants obtient pour ceux-ci une pension alimentaire (source : *Le recouvrement des pensions alimentaires en France* par Anne Boigeoz).

Enfin, et à titre indicatif, il est peut-être intéressant de connaître en Belgique le nombre de condamnations pour abandon de famille, tout en sachant que les créanciers alimentaires ne se résolvent qu'en dernier recours à poursuivre le débiteur, sur base de l'article 391bis du Code pénal. D'après les statistiques judiciaires dernièrement publiées (1983), elles s'élèveraient à 936 pour l'année 1980.

Pour conclure, on peut dire qu'en l'absence d'études récentes et qu'à défaut de statistiques en provenance du département de la Justice, il est difficile d'évaluer de façon précise l'ampleur en Belgique du non-paiement des pensions alimentaires.

Om deze reden wordt op dit ogenblik een onderzoek uitgevoerd dat het mogelijk moet maken een inzicht te verkrijgen in de problematiek van de onderhoudsgelden.

2. Oplossingen in het buitenland

De Europese landen hebben verschillende oplossingen uitgewerkt om tegemoet te komen aan de moeilijkheden van de onderhoudsgerechtigden.

Aldus is in Denemarken het principe van het voorschot op onderhoudsgeld aan de gerechtigden reeds sinds 1933 aangenomen. Een gemeentelijk sociaal comité moet om de zes maanden een forfaitair voorschot storten. De gemeente kan verhaal uitoefenen op de onderhoudsplichtige, maar indien dit niet lukt, komt het voorschot ten laste van de departementale begroting.

In Noorwegen en Zweden is er in iedere gemeente een ambtenaar die het onderhoudsgeld vordert en in principe in alle gevallen optreedt. Hij kan de onderhoudsplichtige echter de mogelijkheid geven het onderhoudsgeld rechtstreeks aan de onderhoudsgerechtigde te betalen. Als de onderhoudsplichtige in gebreke blijft, krijgt de onderhoudsgerechtigde een gewaarborgd voorschot tot wanneer het kind 18 jaar wordt.

In Oostenrijk is de bondsregering ertoe gehouden, op beslissing van de voogdijrechtbank, en voor een verlengbare periode van maximum drie jaar, een voorschot te betalen op het onderhoudsgeld verschuldigd voor minderjarige kinderen. (Bron: *Le recouvrement des pensions alimentaires*, Paris.)

In Nederland, zoals de Raad van State aanstipte in zijn advies omtrent een wetsvoorstel betreffende de betaling van de onderhoudsgelden (*Stuk* Senaat nr. 65, 1985-1986), moet krachtens artikel 408 van het Burgerlijk Wetboek, elke onderhoudsuitkering ten behoeve van minderjarige kinderen die door de rechter is bepaald, in de regel aan de Raad van Kinderbescherming worden uitbetaald, die verder instaat voor de uitbetaling van die gelden aan de gerechtigden.

In Frankrijk konden de « caisses d'allocations familiales » reeds onder de vorige president voorschotten betalen op onderhoudsgelden terwijl de terugvordering kon gebeuren door de Schatkist. Sinds 2 oktober 1984 heeft een wet, die bij eenparigheid werd goedgekeurd door de « Assemblée nationale », de centrale rol van de « caisses d'allocations familiales » versterkt zowel op het vlak van de invordering als van de toekenning van voorschotten op onderhoudsgeld, en dat in het raam van de gezinsuitkeringen.

De initiatieven die in die landen genomen werden, zijn niet vreemd aan de conceptie van dit wetsontwerp.

3. Oplossing voorgesteld door de Regering

3.1. Uiteenzetting

In België werd reeds onder de vorige regering via verschillende wetsontwerpen gepoogd een oplossing te geven aan het probleem van niet-betaalde onderhoudsgelden; in deze ontwerpen werd een essentiële taak toevertrouwd aan de Rijksdienst voor Gezinsbijslag voor Werknemers. Met hetzelfde doel werden verschillende wetsvoorstellen neergelegd.

Na een grondige studie is deze Regering van mening dat maatregelen moeten worden genomen ten gunste van de minst bedeelden uit onze samenleving en dat de moeilijkheden van de onderhoudsgerechtigden het best kunnen worden tegemoet gekomen via een wijziging van de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verleent immers reeds dikwijls, binnen het raam van zijn opdracht, voorschotten op onderhoudsgelden; deze instelling staat dicht bij de burger en is in elk geval toegankelijker dan een centrale instelling die met het verlenen van een voorschot en de invordering zou belast zijn.

Het is opvallend dat in de ons omringende landen, het vraagstuk van de niet-betaalde onderhoudsgelden vaak op lokaal niveau wordt geregeld, waar de onderhoudsgerechtigde gemakke-

Pour ces raisons, une étude est menée qui permet de mieux cerner la problématique des pensions alimentaires.

2. Les solutions étrangères

Les pays européens ont élaboré des solutions diverses tendant à rencontrer les difficultés des créanciers d'aliments.

C'est ainsi qu'au Danemark, le principe de l'avance des pensions alimentaires aux créanciers a été retenu depuis 1933. C'est un comité social communal qui a la charge de verser, tous les six mois, l'avance dont le montant est forfaitaire. La commune dispose d'un recours contre le débiteur, mais si elle échoue, la prise en charge de l'avance est faite par le budget départemental.

En Norvège et en Suède, il existe dans chaque commune un agent de recouvrement des pensions alimentaires qui intervient, en principe dans tous les cas, mais peut accorder la possibilité au débiteur de régler directement sa dette alimentaire au créancier. Si le débiteur est défaillant, une avance est garantie au créancier d'aliments jusqu'à ce que l'enfant ait 18 ans.

En Autriche, le gouvernement fédéral est tenu d'assurer une avance sur pensions alimentaires dues pour les enfants mineurs, sur décision du tribunal des tutelles et pour une période maximale de trois ans, renouvelable. (Source: *Le recouvrement des pensions alimentaires*, Paris.)

Aux Pays-Bas, comme le fait remarquer le Conseil d'Etat dans son avis rendu sur une proposition de loi relative au paiement des pensions alimentaires (*Doc. Sénat* n° 65, 1985-1986) en vertu de l'article 408 du Code civil, toute pension alimentaire fixée par le juge en faveur d'un enfant mineur doit en principe être versée au « Raad voor Kinderbescherming » qui se charge ensuite de payer ces fonds aux bénéficiaires.

En France, déjà sous la précédente présidence, les caisses d'allocations familiales pouvaient faire des avances sur pensions alimentaires tandis que leur recouvrement pouvait se faire par le Trésor. Depuis le 2 octobre 1984, une loi votée à l'unanimité par l'Assemblée nationale renforce le rôle central des caisses d'allocations familiales tant en ce qui concerne le recouvrement que l'octroi d'avances sur pension alimentaire et ce, dans le cadre des prestations familiales.

Les initiatives prises dans ces pays n'ont pas été étrangères à la conception de ce projet de loi.

3. La solution proposée par le Gouvernement

3.1. Exposé

En Belgique, déjà sous le précédent gouvernement, plusieurs projets de loi ont tenté de trouver une solution aux problèmes de créances alimentaires non payées, lesquels donnaient une mission essentielle à l'Office national des allocations familiales pour travailleurs salariés, tandis qu'étaient déposées plusieurs propositions de loi à cet effet.

Après une étude approfondie, il a paru à ce gouvernement que des mesures devraient être prises en faveur des moins nantis de notre société et que c'était par le biais d'une modification de la loi organique des C.P.A.S. que pouvaient être le mieux rencontrées les difficultés des créanciers d'aliments. En effet, le centre public d'aide sociale fait déjà souvent, dans l'exercice de sa mission, des avances sur pension alimentaire et, accessible aux citoyens, il en est en tout cas plus proche qu'un organisme centralisé auquel une mission d'octroi d'avance et de récupération aurait pu être confiée.

Il faut remarquer que, dans les pays proches, c'est souvent au niveau local qui est organisé le règlement de pensions alimentaires non honorées de façon à ce que le créancier puisse accéder plus

lijker toegang heeft tot de bevoegde instelling en aldus mag verwachten dat zijn moeilijkheden sneller worden opgelost.

Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is bovendien beter geschikt om het toegestuurd dossier te behandelen dankzij een gepersonaliseerde aanpak die kan worden verwacht van een instelling die, zoals uit de taakomschrijving blijkt, belast is met individuele maatschappelijke dienstverlening.

Aldus wordt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in dit ontwerp ermee belast voorschotten toe te kennen op de termijnen van het onderhoudsgeld, die ingevolge de nalatigheid van de onderhoudsplichtige, niet kunnen geïnd worden, de aldus toegekende voorschotten bij de onderhoudsplichtige terug te vorderen, en het gedeelte van het onderhoudsgeld, dat het bedrag van de voorschotten overschrijdt, in te vorderen.

Het ontwerp dat u is voorgelegd ressorteert onder de bevoegdheid van de nationale wetgever, zoals duidelijk blijkt uit het advies van de Raad van State. De ontworpen regeling expliciteert immers een van de vormen van maatschappelijke dienstverlening door het O.C.M.W. en concretiseert deze in een specifiek subjectief recht. Aldus is zij volkomen inpasbaar in de « regelen tot inrichting van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn », welke, krachtens artikel 5, § 1, II, 2°, a, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot de bevoegdheid van de Staat zijn blijven behoren.

3.2. Toepassingsgebied

Heeft recht op voorschotten op onderhoudsgeld, ieder minderjarig kind of kind dat na die leeftijd rechtgevend is op kinderbijslag dat in België zijn verblijfplaats heeft, wiens in België verblijvende vader of moeder zich gedurende minstens drie termijnen onttrekt aan de betaling van een uitkering tot onderhoud die hem (haar) ten laste is gelegd, hetzij bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing, hetzij bij de overeenkomst bedoeld bij artikel 1288, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, na overschrijving van de echtscheiding of scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming.

Daar de voordelen van deze wet naar de onderhoudsgerechtigden met een bescheiden inkomen moeten gaan, bepaalt het ontwerp dat het toekennen van voorschotten vergezeld gaat van voorwaarden in verband met de bestaansmiddelen. De wet voorziet in een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de vader of de moeder die niet de onderhoudsplichtige is, alsook in een onderzoek naar de bestaansmiddelen van het kind zelf. Dit onderzoek wordt omschreven in artikel 5 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

3.3 Middelen tot uitvoering van de wet

Iedere toekenning van voorschotten machtigt het O.C.M.W. de burgerlijke rechten en vorderingen van de onderhoudsgerechtigde met betrekking tot het onderhoudsgeld uit te oefenen, wat de termijnen betreft waarvoor een voorschot wordt verleend. Het is immers van het allergrootste belang dat de onderhoudsplichtige zich niet ontheven acht van zijn burgerlijke verplichtingen ingevolge de tegemoetkoming van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. Hiertoe is het centrum eveneens gesubrogeerd in de rechten van de onderhoudsgerechtigde ten belope van het gestorte voorschot op onderhoudsgeld.

Met het oog op de invordering en volgens de door de Koning bepaalde modaliteiten, kan het centrum bij ieder openbaar bestuur of bij iedere instelling belast met een taak van openbaar nut, de inlichtingen opvragen die het nodig oordeelt.

Er zijn drukingsmiddelen ingebouwd ten opzichte van de onderhoudsplichtige, inzonderheid een verwijlntrest berekend aan de wettelijke intrestvoet, wanneer de onderhoudsplichtige een termijn op de vastgestelde vervaldatum niet kwijt. Bij wijze van vergoeding van de kosten kan het centrum eveneens de in te vorderen bedragen verhogen met een percentage van de hoofdschuld, dat echter de 10 % niet mag overschrijden.

facilement à l'institution compétente et en attendre une solution rapide à ses problèmes.

En outre, le centre public d'aide sociale peut mieux instruire le dossier qui lui a été transmis grâce à l'approche personnalisée qu'on peut attendre d'une institution qui, par sa mission, est chargée de l'aide sociale individuelle.

C'est ainsi que, dans ce projet, le centre public d'aide sociale est chargé d'allouer des avances sur les termes de pensions alimentaires non perçus, par suite de la carence de leur débiteur, de récupérer les avances ainsi consenties auprès du débiteur d'aliments comme de récupérer le montant de la pension alimentaire qui dépasserait celui des avances.

Le projet qui vous est soumis ressort de la compétence du législateur national, comme il ressort clairement de l'avis du Conseil d'Etat. La réglementation ainsi conçue explicite, en effet, l'une des formes de l'aide sociale accordée par le C.P.A.S. et la concrétise par un droit subjectif spécifique. Elle s'insère, dès lors, parfaitement dans les « règles organiques des centres public d'aide sociale » qui, en vertu de l'article 5, § 1er, II, 2°, a, de la loi spéciale du 8 août 1980, sont demeurées de la compétence de l'Etat.

3.2. Champ d'application

A droit aux avances sur pension alimentaire, tout enfant mineur ou bénéficiaire d'allocations familiales après cet âge résidant en Belgique dont le père ou la mère y réside également et se soustrait pendant trois termes au moins au versement d'une pension alimentaire mise à sa charge, soit par décision de justice exécutoire, soit par la convention visée à l'article 1288, 3°, du Code judiciaire après transcription du divorce ou de la séparation de corps par consentement mutuel.

Comme les avantages de la présente loi doivent aller aux créanciers alimentaires dont les revenus sont modestes, le projet de loi prévoit que l'octroi d'avances sera lié à une condition de ressources. Une enquête sur les ressources du père ou de la mère non débiteur de la pension alimentaire et des ressources de l'enfant lui-même est prévue. Cette enquête est celle prévue à l'article 5 de la loi du 7 août 1974 instituant un droit à un minimum d'existence.

3.3 Moyens d'exécution de la loi

Tout octroi d'avances habilite le C.P.A.S. à exercer les droits et actions civils du créancier relatifs à la pension alimentaire en ce qui concerne les termes faisant l'objet d'une avance. En effet, il est de la plus grande importance que le débiteur ne se sente pas dégagé de ses obligations civiles suite à l'intervention du centre public d'aide sociale. A cette fin, le centre sera également subrogé dans les droits du créancier à concurrence de l'avance sur pension alimentaire versée.

En vue du recouvrement et suivant des modalités fixées par le Roi, le centre peut demander auprès de toute administration publique ou de tout organisme chargé d'une mission d'intérêt public, les renseignements qu'il juge nécessaires.

Des moyens de pression sont prévus à l'égard du débiteur, notamment un intérêt de retard calculé au taux de l'intérêt légal lorsque le débiteur ne s'acquitte pas d'un terme à l'échéance prévue. Le centre pourra également majorer, à titre de frais, les montants à recouvrer d'un pourcentage du principal, lequel ne peut toutefois excéder 10 %.

Daar het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn over de geschikte middelen moet beschikken om de voorschotten evenals het onderhoudsgeld dat deze sommen zou overschrijden in te vorderen, is tenslotte bepaald dat het bestuur van de B.T.W., de Registratie en Domeinen, op verzoek van het centrum, de invordering zal kunnen vervolgen.

3.4. Algemene bepalingen

Elke voorschotaanvraag moet bij het centrum ingediend worden volgens de modaliteiten vastgesteld door de Koning. Het wetsontwerp bepaalt eveneens dat het bedrag van het voorschot overeenstemt met dat van het onderhoudsgeld, evenwel beperkt tot een maximumbedrag vastgesteld bij een in Ministerraad overgelegd koninklijk besluit.

De onderhoudsgerechtigde kan op elk ogenblik een einde stellen aan de tegemoetkoming van het centrum volgens door de Koning bepaalde modaliteiten en het centrum beëindigt zijn tegemoetkoming zodra de onderhoudsplichtige zich gedurende minstens vier opeenvolgende termijnen regelmatig van zijn verplichting heeft gekweten.

Overwegende dat de nationale solidariteit moet ten goede komen aan de onderhoudsgerechtigden die in moeilijkheden verkeren, zal de Staat 90 % van de niet-teruggevorderde voorschotten ten laste nemen.

3.5. Potentiële rechthebbenden van het voorgestelde stelsel

Er is hierboven reeds vermeld dat er weinig statistieken bestaan over het aantal onderhoudsgerechtigden die moeilijkheden hebben om hun vordering voldaan te zien. *A fortiori* is het nog moeilijker om het aantal gerechtigden te ramen die, gelet op hun inkomsten, in een toestand verkeren waarin zij mogen aanspraak maken op het voorgestelde stelsel. Het is dan ook interessant de resultaten te kennen van een peiling uitgevoerd door de R.K.W. (Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers) in 1985.

De steekproef heeft betrekking op 18 steden en gemeenten met samen 1 295 225 inwoners en heeft tot doel het aantal personen te kennen, die in rechte of in feite gescheiden zijn, kinderen ten laste hebben en het bestaansminimum genieten.

Volgens die peiling zou dit aantal 1 687 bedragen hetgeen, geëxtrapoleerd naar de gehele bevolking toe, zou betekenen dat 12 833 gevallen potentieel zouden kunnen aanspraak maken op het voorgestelde systeem.

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1.

Dit artikel schrijft in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn het recht in op voorschotten op onderhoudsgeld en de invordering van dit onderhoudsgeld.

Art. 2.

Dit artikel voegt in voornoemde wet een nieuw artikel 68bis in.

§ 1. De O.C.M.W.'s worden belast met een nieuwe en dubbele opdracht: het toekennen van voorschotten op de termijnen van onderhoudsgelden en het invorderen van die onderhoudsgelden.

§ 2. Het recht op termijnvoorschotten op onderhoudsgelden vereist dat de drie volgende voorwaarden vervuld zouden zijn:

1° de eerste voorwaarde heeft betrekking op het onderhoudsgerechtigde kind, dat in België moet verblijven en minderjarig zijn of van 21 tot 25 jaar oud zijn en tegelijkertijd recht hebben op gezinsbijslag;

2° de tweede voorwaarde betreft de onderhoudsplichtige die ertoe gehouden is het onderhoudsgeld te betalen, en het onder-

Enfin, comme le centre public d'aide sociale doit avoir les moyens idoines pour recouvrer les sommes avancées, comme la pension alimentaire qui dépasserait celles-ci, il est prévu que l'administration de la T.V.A., de l'Enregistrement et des Domaines pourra, à la demande du centre, en poursuivre le recouvrement.

3.4. Dispositions générales

La demande d'avance doit être introduite auprès du centre suivant des modalités fixées par le Roi. Le projet de loi détermine également que le montant de l'avance est celui de la pension alimentaire limité toutefois à un montant maximum fixé par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Le créancier peut, à tout moment, mettre fin à l'intervention du centre suivant des modalités également fixées par le Roi et le centre met fin à son intervention dès que le débiteur s'est acquitté régulièrement de son obligation pendant quatre termes consécutifs.

Considérant que la solidarité nationale doit jouer en faveur des créanciers alimentaires en difficulté, l'Etat prendra à sa charge 90 % du montant des avances qui n'ont pas donné lieu à recouvrement.

3.5. Bénéficiaires potentiels du régime proposé

Il a été déjà dit ci-dessus que l'on disposait de peu de statistiques quant au nombre de créanciers éprouvant des difficultés à voir leur créance honorée. *A fortiori* est-il encore plus difficile d'estimer le nombre de ceux qui sont dans une situation de ressources leur permettant d'avoir accès au régime proposé. Aussi est-il intéressant de connaître les résultats d'un sondage effectué par l'O.N.A.F.T.S. (Office national des allocations familiales pour travailleurs salariés) en 1985.

Portant sur 18 villes et communes correspondant à 1 295 225 habitants, il a pour but de connaître le nombre de personnes séparées de droit ou de fait, ayant des enfants à charge et étant bénéficiaires du minimum de moyens d'existence.

D'après ce sondage, ce nombre s'élèverait à 1 687 qui, extrapolé à la totalité de la population, donnerait 12 833 cas, bénéficiaires potentiels du système mis en place.

Commentaire des articles

Article 1er.

Cet article introduit dans la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale le droit aux avances sur pensions alimentaires et le recouvrement de ces pensions.

Art. 2.

Il insère dans la loi précitée un nouvel article 68bis.

§ 1. Les C.P.A.S. sont chargés d'une nouvelle et double mission: l'octroi d'avances sur les termes de pensions alimentaires et le recouvrement de ces pensions.

§ 2. Le droit aux termes d'avances sur pensions alimentaires exige que soient réunies les trois conditions suivantes:

1° la première condition est relative à l'enfant créancier d'aliments, qui doit résider en Belgique et être mineur d'âge ou âgé de 21 à 25 ans tout en étant alors bénéficiaire d'allocations familiales;

2° la deuxième condition est relative au débiteur d'aliments tenu de payer la pension alimentaire, et à la pension alimentaire

houdsgeld zelf. Aldus moet de onderhoudsplichtige :

- de vader of de moeder van het kind zijn;
- in België verblijven;
- gedurende drie termijnen, al dan niet opeenvolgend, nagelaten hebben het onderhoudsgeld dat te zijnen laste is, te betalen.

Overigens is het onderhoudsgeld ten laste van de onderhoudsplichtige gelegd :

- hetzij krachtens een uitvoerbare rechterlijke beslissing;
- hetzij door een overeenkomst bedoeld bij artikel 1288, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, na overschrijving van de echtscheiding of de scheiding van rafel en bed door wederzijdse toestemming;

3° de derde voorwaarde heeft betrekking op de jaarlijkse bestaansmiddelen die niet hoger mogen zijn dan het bedrag van het bestaansminimum bepaald in artikel 2, § 1, 1., van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum wat overeenkomt met het bedrag voor « samenwonende echtgenoten ».

De jaarlijkse bestaansmiddelen die in aanmerking komen zijn die van het kind samengevoegd met die van de vader of de moeder die niet de onderhoudsplichtige is, behalve wanneer het kind meerderjarig is en niet met die ouder samenwoont.

§ 3. Daar het nuttig geacht werd de toepassing van de wet in de toekomst mogelijkerwijs uit te breiden tot de onderhoudsvorderingen tussen echtgenoten en ex-echtgenoten, werd daartoe aan de Koning bevoegdheid verleend.

§ 4. Het bedrag van het voorschot is gelijk aan het onderhoudsgeld. Het is nochtans beperkt tot het maximum bedrag bepaald bij koninklijk besluit.

In geval van gedeeltelijke betaling van het onderhoudsgeld ten belope van een bedrag dat lager is dan het bij koninklijk besluit vastgestelde bedrag, is het bedrag van het voorschot gelijk aan het verschil tussen het bedrag van het onderhoudsgeld, beperkt tot het bedrag bepaald bij het koninklijk besluit, en de gedeeltelijke betaling.

Om evenwel te voorkomen dat het centrum verplicht is tot administratieve uitgaven buiten verhouding tot het toe te kennen voorschot is de bevoegdheid gegeven aan de Koning om een bedrag te bepalen waaronder het centrum niet moet tussenkomen.

§ 5. Het bevoegde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn moet een onderzoek verrichten naar de jaarlijkse bestaansmiddelen van de vader of van de moeder die niet de onderhoudsplichtige is, behalve indien het kind meerderjarig is en niet met die ouder samenwoont. Dit onderzoek is datgene dat bepaald is bij artikel 5 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

Daar het recht op voorschotten toegekend wordt aan het kind, is het normaal dat bij het berekenen van de bestaansmiddelen rekening gehouden wordt met de bestaansmiddelen van het kind waaraan het onderhoudsgeld verschuldigd is.

De bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bepaald volgens het geval, in hoofde van de vader of de moeder die samenwoont met het kind, of van het kind zelf indien dit of alleen woont, of samenwoont met één of meer andere personen dan de vader of de moeder. Daartoe zijn de bepalingen van toepassing vervat in de artikelen 1, 1° en 2 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand.

Art. 3.

Dit artikel last in de voornoemde wet van 8 juli 1976 een artikel 68ter in.

elle-même. C'est ainsi que le débiteur d'aliments doit obligatoirement :

- être le père ou la mère de l'enfant;
- résider en Belgique;
- s'être soustrait pendant trois termes, consécutifs ou non, au paiement de la pension alimentaire mise à sa charge.

Par ailleurs, la pension alimentaire est mise à charge du débiteur d'aliments :

- soit en vertu d'une décision de justice exécutoire;
- soit par la convention visée à l'article 1288, 3°, du Code judiciaire, après transcription du divorce ou de la séparation de corps par consentement mutuel;

3° la troisième condition est relative aux ressources annuelles qui ne peuvent dépasser le montant du minimum de moyens d'existence prévu à l'article 2, § 1er, 1., de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence soit le montant prévu pour « des conjoints vivant sous le même toit ».

Les ressources annuelles prises en considération sont celles de l'enfant cumulées avec celles du père ou de la mère non débiteur de la pension alimentaire, sauf lorsque l'enfant est majeur et ne cohabite pas avec le parent précité.

§ 3. Comme il a été jugé utile de permettre à l'avenir, d'étendre l'application de la loi aux créances alimentaires entre conjoints ou ex-conjoints, pouvoir en a été donné au Roi.

§ 4. Le montant de l'avance est égal à celui de la pension alimentaire. Toutefois, il est limité au montant maximum fixé par arrêté royal.

Si un paiement partiel de la pension alimentaire est intervenu et qu'il est inférieur au montant fixé par arrêté royal, le montant de l'avance est égal à la différence entre le montant de la pension alimentaire limité au montant fixé par arrêté royal, et le paiement partiel intervenu.

En vue d'éviter toutefois que le centre soit exposé à des frais administratifs sans proportion avec l'avance à consentir, pouvoir est donné au Roi de fixer un montant en dessous duquel le centre ne doit pas intervenir.

§ 5. Une enquête sur les ressources annuelles du père ou de la mère non débiteur de la pension alimentaire doit être effectuée par le centre public d'aide sociale compétent, sauf lorsque l'enfant est majeur et ne cohabite pas avec le parent précité. Cette enquête est celle prévue à l'article 5 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

Comme le droit aux avances est un droit reconnu à l'enfant, il est normal que dans le calcul des ressources, il soit tenu compte des ressources de l'enfant créancier de la pension alimentaire.

La compétence du centre public d'aide sociale est déterminée selon le cas, dans le chef du père ou de la mère qui cohabite avec l'enfant ou de l'enfant lui-même si celui-ci soit vit seul soit cohabite avec une ou plusieurs personnes autres que le père ou la mère. A cet effet sont applicables les dispositions fixées aux articles 1er, 1°, et 2 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique.

Art. 3.

Cet article insère dans la loi précitée du 8 juillet 1976 un article 68ter.

§ 1. Een aanvraag om voorschotten kan slechts geldig ingediend worden bij het bevoegde O.C.M.W.

Vanaf de ontvangst van de aanvraag beschikt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn over dertig dagen om er uitspraak over te doen. Deze termijn moet het centrum in staat stellen om een onderzoek naar de bestaansmiddelen te verrichten en om de vervulling van de voorwaarden voor de toekenning van het gevraagde voorschot na te gaan.

§ 2. De beslissing tot toekenning van een voorschot machtigt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn ertoe de onderhoudsplichtige in gebreke te stellen opdat deze zijn verplichtingen rechtstreeks bij het bevoegd centrum zou nakomen.

§ 3. De betaling van voorschotten verplicht het O.C.M.W. over te gaan tot de invordering van het totale onderhoudsgeld waarvoor voorschotten zijn toegestaan geworden.

Geen enkele invordering mag nochtans geschieden zolang de onderhoudsplichtige het bestaansminimum geniet. Indien hij nadien tot een betere financiële situatie komt, mag de invordering wel geschieden met inbegrip van de verschuldigde achterstallen.

§ 4. Wanneer de onderhoudsgerechtigde de macht heeft om, met uitsluiting van de onderhoudsplichtige, de inkomsten van deze laatste te innen, kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, na betekening per aangetekend schrijven, het vonnis of de overeenkomst bepaald in artikel 68bis, § 2, tegenwerpen aan iedere derde schuldenaar.

§ 5. Teneinde het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de mogelijkheid te geven een deel van de gedane kosten te delgen, kan het bij de invordering het bedrag hiervan verhogen met een toeslag die de 10 % niet mag overtreffen.

Deze bepaling voorziet verder in het betalen van verwijlrenten wanneer de onderhoudsplichtige de hem opgelegde verplichting niet regelmatig is nagekomen. Deze intresten blijven verworven door het centrum.

§ 6. Teneinde voor het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de invordering te vergemakkelijken zijn alle openbare besturen of alle instellingen belast met een opdracht van openbaar nut ertoe gehouden, uitsluitend op hun kosten, alle inlichtingen te verstrekken betreffende de inkomsten en verblijfplaats van de onderhoudsplichtige. Het verstrekken van de documenten of de inlichtingen door private personen moet gebeuren op last van de vrederechter van de woonplaats van de onderhoudsplichtige op verzoek van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Deze bepaling doet geen afbreuk aan de mogelijkheid van deze personen om zich te beroepen op het beroepsgeheim indien zij daartoe gerechtigd zijn.

§ 7. Wanneer het centrum een beroep doet op de tussenkomst van een advocaat, wordt deze aangeduid door het Bureau voor Consultatie en Verdediging. Overeenkomstig het Gerechtelijk Wetboek is de bevoegde rechter deze van de woonplaats van de onderhoudsplichtige of van de onderhoudsgerechtigde.

§ 8. Indien het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn erom verzoekt, zal het Bestuur van de B.T.W., de Registratie en Domeinen de verschuldigde sommen terugvorderen. Dit kan ten vroegste één maand na de ingebrekestelling van de onderhoudsplichtige.

§ 9. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn stort aan de onderhoudsgerechtigde het voorschot op het onderhoudsgeld evenals het saldo van het onderhoudsgeld dat het heeft kunnen invorderen.

§ 10. De onderhoudsgerechtigde kan op ieder ogenblik het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van zijn tussenkomst ontheffen. In dat geval wordt de afstand van kracht met ingang van de termijn volgend op deze waarin daartoe opdracht werd gegeven.

§ 1er. Une demande d'avances n'est valablement introduite qu'auprès du C.P.A.S. compétent.

Le centre public d'aide sociale saisi a trente jours, à dater de la réception de la demande, pour statuer sur celle-ci. Ce délai doit lui permettre de procéder à l'enquête sur les ressources et à la vérification des conditions d'octroi de l'avance sollicitée.

§ 2. La décision d'octroi d'avances habilite le centre public d'aide sociale à mettre en demeure le débiteur d'aliments afin que ce dernier exécute ses obligations directement auprès du centre compétent.

§ 3. Le versement d'avances oblige le C.P.A.S. à procéder à la récupération de l'entièreté de la pension alimentaire pour laquelle des avances ont été consenties.

Toutefois, aucun recouvrement ne peut être exercé aussi longtemps que le débiteur d'aliments bénéficie du minimum de moyens d'existence. Au cas où sa situation financière s'améliorerait par la suite, le recouvrement peut être opéré, y compris les arriérés dus.

§ 4. Lorsque le créancier a le pouvoir de percevoir à l'exclusion du débiteur, les revenus de celui-ci, le centre public d'aide sociale peut, après notification par lettre recommandée, opposer le jugement ou la convention prévue à l'article 68bis, § 2, à tout tiers débiteur.

§ 5. Afin de permettre au centre public d'aide sociale d'amortir une partie des frais qu'il a engagés, il peut lors de la récupération majorer le montant de cette dernière d'un pourcentage qui ne peut excéder 10 %.

Cette disposition prévoit, en outre, l'existence d'intérêts de retard lorsque le débiteur n'a pas exécuté régulièrement l'obligation qui lui incombait. Ces intérêts restent acquis au centre.

§ 6. Afin de faciliter la tâche du centre public d'aide sociale dans sa récupération, toute administration publique ou tout organisme chargé d'une mission d'intérêt public est tenu de fournir, à ses frais exclusifs, tout renseignement portant sur les ressources et la résidence du débiteur d'aliments. Les documents ou les renseignements à communiquer par les personnes privées doivent être ordonnés par le juge de paix du domicile du débiteur sur requête du centre public d'aide sociale.

Cette disposition ne porte pas préjudice à la possibilité pour ces personnes d'invoquer le secret professionnel, si elles sont habilitées à cet effet.

§ 7. Lorsque le centre requiert l'assistance d'un avocat, celui-ci est désigné par le Bureau de consultation et de défense. Conformément aux dispositions du Code judiciaire, le juge compétent est celui du domicile du débiteur ou du créancier d'aliments.

§ 8. Si le centre public d'aide sociale en fait la demande, l'Administration de la T.V.A., de l'Enregistrement et des Domaines procède au recouvrement des sommes dues. Ce dernier peut être opéré au plus tôt un mois après la mise en demeure du débiteur d'aliments.

§ 9. Le centre public d'aide sociale verse au créancier l'avance sur pension alimentaire ainsi que le solde de pension alimentaire qu'il a pu récupérer.

§ 10. Le créancier d'aliments peut à tout moment décharger le centre public d'aide sociale de son intervention. Dans ce cas, la renonciation prend effet à partir du terme qui suit celui au cours duquel elle est sollicitée.

Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn stelt ambtshalve een einde aan zijn tussenkomst wanneer het heeft vastgesteld dat de voorwaarden tot toekenning van de voorschotten niet meer vervuld zijn of wanneer het heeft vastgesteld dat de onderhoudsplichtige zijn verplichtingen regelmatig is nagekomen gedurende vier opeenvolgende termijnen.

De onderhoudsplichtige, de onderhoudsgerechtigde en de eventuele derden-schuldenaars worden verwittigd van de stopzetting van de tussenkomst van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Art. 4.

Deze bepaling stelt de toelage van de Staat in het bedrag van de voorschotten die het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn niet heeft kunnen terugvorderen vast op 90 %.

Art. 5.

Deze bepaling regelt de inwerkingtreding van de wet.

De Minister van Justitie,

J. GOL.

De Minister van Financiën,

M. EYSKENS.

De Minister van Sociale Zaken,

J.-L. DEHAENE.

De Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie,

M. SMET.

Le centre public d'aide sociale met d'office fin à son intervention lorsqu'il a constaté que les conditions pour l'octroi des avances ne sont plus réunies ou que le débiteur s'est acquitté régulièrement de ses obligations pendant quatre termes consécutifs.

Le créancier d'aliments, le débiteur d'aliments et les tiers débiteurs éventuels sont avertis de l'arrêt de l'intervention du centre public d'aide sociale.

Art. 4.

Cette disposition fixe à 90 % le pourcentage de la subvention de l'Etat dans le montant des avances que le centre public d'aide sociale n'a pu recouvrer.

Art. 5.

Cette disposition fixe l'entrée en vigueur de la loi.

Le Ministre de la Justice.

J. GOL.

Le Ministre des Finances,

M. EYSKENS.

Le Ministre des Affaires sociales,

J.-L. DEHAENE.

Le Secrétaire d'Etat à l'Emancipation sociale,

M. SMET.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 16 juni 1987 door de Staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een wetsontwerp « tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn », heeft op 18 juni 1987 het volgend advies gegeven :

INHOUD VAN HET ONTWERP

Het ontwerp stelt in hoofde van het kind aan wie bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing of bij de overeenkomst bedoeld in artikel 1288, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek een uitkering tot onderhoud ten laste van de vader of de moeder is toegewezen, een recht in op grond waarvan het aan het bevoegde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kan vragen voorschotten op de termijnen van het onderhoudsgeld te verlenen wanneer de onderhoudsplichtige zijn verplichting niet of slechts gedeeltelijk naleeft.

Het centrum vordert de integrale termijnen in en treedt daarbij op als mandataris van de onderhoudsgerechtigde; het oefent alle rechten en vorderingen van deze laatste uit en is gesubrogeerd in diens rechten ten belope van de uitgekeerde voorschotten.

Om op voormelde tussenkomst van het O.C.M.W. aanspraak te kunnen maken, moet het onderhoudsgerechtigde kind voldoen aan voorwaarden op het stuk van verblijfplaats en leeftijd. Zijn jaarlijkse bestaansmiddelen, samen met die van de vader of de moeder bij wie het woont, mogen niet hoger zijn dan het bedrag van het bestaansminimum voor samenwonende echtgenoten, bepaald bij artikel 2, § 1, 1., van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

De tussenkomst van het O.C.M.W. is uitgesloten wanneer de onderhoudsplichtige het bestaansminimum ontvangt.

De door het O.C.M.W. uitgekeerde voorschotten welke niet op de onderhoudsplichtige kunnen worden verhaald, komen voor 90 % ten laste van de Staat.

BEVOEGDHEID

1. Krachtens artikel 57 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hebben die centra « tot taak aan de personen en de gezinnen de dienstverlening te verzekeren waartoe de gemeenschap gehouden is ». Die dienstverlening houdt « niet alleen lenigende of curatieve doch ook preventieve hulp » in en « kan van materiële, sociale, geneeskundige, sociaal-geneeskundige of psychologische aard zijn ».

1.1. Op materieel vlak kan die hulpverlening van geldelijke aard zijn en verschillende vormen aannemen. Een daarvan is het voorschot op uitkeringen, niet alleen op sociaalrechtelijke uitkeringen zoals werkloosheidsvergoedingen, rust- en overlevingspensioenen en kinderbijslag, maar ook op onderhoudsgelden verschuldigd krachtens de verschillende desbetreffende wettelijke bepalingen (Raad van State, afdeling administratie, arrest O.C.M.W. Gent, nr. 21.207 van 4 juni 1981).

1.2. Op immaterieel gebied verstrekt het centrum, luidens artikel 60, § 2, van de O.C.M.W.-wet van 8 juli 1976 « alle nuttige raadgevingen en inlichtingen en doet de stappen om aan de betrokkenen alle rechten en voordelen te verlenen waarop zij krachtens de Belgische of de buitenlandse wetten aanspraak kunnen maken ».

Deze vorm van hulp kan bestaan uit rechtsbijstand, waartoe onder meer het centrum een overeenkomst kan sluiten met de Orde van advocaten (Raad van State, afdeling administratie, arresten O.C.M.W. Luik, nrs. 22.047 en 22.048 van 19 februari 1982).

1.3. Artikel 99, § 1, van de O.C.M.W.-wet, zoals vervangen bij artikel 9 van het koninklijk besluit nr. 244 van 31 december 1983, luidt als volgt :

« Wanneer een persoon de beschikking krijgt over inkomsten krachtens rechten die hij bezat tijdens de periode waarvoor hem hulp werd verleend door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn vordert dit laatste de kosten van de hulpverlening van hem terug tot beloop van het bedrag van de bovenbedoelde inkomsten, rekening houdende met de vrijgestelde minima ».

Artikel 98, § 2, van voormelde wet, zoals vervangen bij artikel 8 van het koninklijk besluit nr. 244 van 31 december 1983, bepaalt dat het centrum « de kosten van de maatschappelijke dienstverlening eveneens krachtens een eigen recht » verhaalt « op de onderhoudsplichtigen van de begunstigde tot beloop van het bedrag waartoe zij gehouden zijn voor de verstrekte hulp ».

Krachtens artikel 11 van het koninklijk besluit van 9 mei 1984 tot uitvoering van artikel 13, tweede lid, 1°, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum en artikel 100bis, § 1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, mag het centrum de kosten van de maatschappelijke dienstverlening slechts verhalen « op de onderhoudsplichtigen voor zover er gedurende de periode dat

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, le 16 juin 1987, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours sur un projet de loi « modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale », a donné le 18 juin 1987 l'avis suivant :

TENEUR DU PROJET

Le projet établit dans le chef de l'enfant à qui une pension alimentaire à charge du père ou de la mère a été accordée, soit par une décision de justice exécutoire, soit par la convention visée à l'article 1288, 3°, du Code judiciaire, un droit lui permettant de demander au centre public d'aide sociale compétent de lui allouer des avances sur les termes de pensions alimentaires lorsque le débiteur d'aliments ne respecte pas du tout, ou ne respecte que partiellement, ses obligations.

Le centre procède au recouvrement de l'intégralité des termes de la pension alimentaire et agit à cet effet comme mandataire ou bénéficiaire de la pension alimentaire; il exerce tous les droits et actions de ce dernier et est subrogé dans ses droits à concurrence des avances accordées.

Pour pouvoir prétendre à l'intervention précitée du C.P.A.S., l'enfant créancier d'aliments doit répondre à certaines conditions de résidence et d'âge. Ses ressources annuelles, cumulées avec celles du père ou de la mère avec qui il cohabite, ne peuvent dépasser le montant du minimum de moyens d'existence, prévu à l'article 2, § 1er, 1., de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

L'intervention du C.P.A.S. est exclue lorsque le débiteur d'aliments bénéficie du minimum de moyens d'existence.

Les avances liquidées par le C.P.A.S. non recouvrables contre le débiteur d'aliments sont prises en charge par l'Etat à raison de 90 %.

COMPETENCE

1. En vertu de l'article 57 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, ces centres ont « pour mission d'assurer aux personnes et aux familles l'aide due par la collectivité ». Cette prestation de services implique « non seulement une aide palliative ou curative, mais encore une aide préventive », et « peut être matérielle, sociale, médicale, médico-sociale ou psychologique ».

1.1. Au plan matériel, ce secours peut être de nature pécuniaire et prendre des formes diverses. L'une de celles-ci est l'avance sur prestations, non seulement sur les prestations sociales telles que les allocations de chômage, les pensions de retraite et de survie et les allocations familiales, mais aussi sur les pensions alimentaires dues en vertu des diverses dispositions légales régissant la matière (Conseil d'Etat, section d'administration, arrêt C.P.A.S. Gand, n° 21.207 du 4 juin 1981).

1.2. Au plan non matériel, le centre fournit, aux termes de l'article 60, § 2, de la loi organique du 8 juillet 1976, « tous conseils et renseignements utiles et effectue les démarches de nature à procurer aux intéressés tous les droits et avantages auxquels ils peuvent prétendre dans le cadre de la législation belge ou étrangère ».

Cette forme d'aide peut consister en une assistance judiciaire, en vue de laquelle le centre peut notamment conclure une convention avec l'Ordre des avocats (Conseil d'Etat, section d'administration, arrêts C.P.A.S. Liège, n°s 22.047 et 22.048 du 19 février 1982).

1.3. L'article 99, § 1er, de la loi organique, tel qu'il a été remplacé par l'article 9 de l'arrêté royal n° 244 du 31 décembre 1983, est formulé comme suit :

« Lorsqu'une personne vient à disposer de ressources en vertu de droits qu'elle possédait pendant la période au cours de laquelle une aide lui a été accordée par le centre public d'aide sociale, celui-ci récupère auprès de cette personne les frais de l'aide jusqu'à concurrence du montant des ressources susvisées, en tenant compte des minima exonérés ».

L'article 98, § 2, de la loi précitée, tel qu'il a été remplacé par l'article 8 de l'arrêté royal n° 244 du 31 décembre 1983, dispose que le centre « poursuit également en vertu d'un droit propre le remboursement des frais de l'aide sociale... à charge de ceux qui doivent des aliments au bénéficiaire et ce à concurrence du montant auquel ils sont tenus pour l'aide octroyée ».

En vertu de l'article 11 de l'arrêté royal du 9 mai 1984 pris en exécution de l'article 13, deuxième alinéa, 1°, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence et de l'article 100bis, § 1er, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, le centre ne peut récupérer les frais de l'aide sociale « auprès des débiteurs d'aliments que dans la mesure où il existait pendant la période au cours de laquelle le centre a accordé

het centrum steun heeft verleend, een recht op een vordering tot onderhoud bestond in hoofde van de begunstigde tegen de aangesproken onderhoudsplichtigen ».

Een terugvordering kan niet geschieden indien de bewuste onderhoudsplichtige onder de inkomensgrenzen valt vermeld in artikel 14, § 1, van voormeld koninklijk besluit van 9 mei 1984, zoals vervangen bij het koninklijk besluit van 18 februari 1985.

2. Het aan de Raad van State voor advies overgelegde ontwerp bevat een regeling welke uitgaat van twee hierboven onder 1. omstandig beschreven vormen van hulpverlening die het O.C.M.W. ter uitvoering van zijn wettelijke opdracht reeds toepast, te weten het uitkeren van voorschotten op onderhoudsuitkeringen verschuldigd door derden en het verlenen van rechtsbijstand bij het doen gelden van aanspraken gegrond op Belgische of buitenlandse wetten.

Vertrekkend van deze vorm van bijstand stelt het ontwerp in hoofde van eenieder die de gestelde voorwaarden vervult een specifiek subjectief recht in. Dit subjectief recht omvat, zoals hierboven is beschreven, het recht ten overstaan van het centrum, op voorschotten op termijnen van het onderhoudsgeld dat een van de ouders aan zijn kind (of kinderen) is verschuldigd maar dat hij niet of niet regelmatig betaalt, alsmede het recht op bijstand van het centrum met betrekking tot de invordering van het saldo der verschuldigde termijnen. Het recht op het nieuwe voordeel wordt alleen toegekend aan onderhoudsgerechtigden met een bepaald inkomen: de jaarlijkse bestaansmiddelen van de ouder die met het kind samenwoont, verhoogd met de jaarlijkse bestaansmiddelen van het kind, mogen niet hoger zijn dan het bedrag van het bestaansminimum voor samenwonende echtgenoten.

Aldus opgevat is deze regeling, welke een van de vormen van maatschappelijke dienstverlening door het O.C.M.W. expliciteert en in een specifiek subjectief recht concretiseert, volkomen inpasbaar in de regelen tot oprichting van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn », welke, krachtens artikel 5, § 1, II, 2°, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot de bevoegdheid van de Staat zijn blijven behoren.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. Het verstrekken — door het O.C.M.W. — van voorschotten op onderhoudsgeld, zou, krachtens artikel 1 van het ontwerp, het voorwerp uitmaken van een artikel 60bis, in te voegen in de O.C.M.W.-wet van 8 juli 1976, waar het zou deel uitmaken van Afdeling I — Algemene taken en uitvoering, van Hoofdstuk IV — Taken van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

De invordering — door het O.C.M.W. — van de onderhoudsgelden zou, krachtens artikel 2, deel uitmaken van een artikel 99bis, in te lassen in Hoofdstuk VII — Terugbetaling door particulieren van de kosten van maatschappelijke dienstverlening.

De bijzondere staatstoelage voor de niet-invorderbare voorschotten wordt geregeld in artikel 106bis dat wordt ingelast in Hoofdstuk VIII — Financiering.

Er moet worden vastgesteld dat voormeld artikel 99bis minstens gedeeltelijk niet thuis hoort in Hoofdstuk VII van de wet van 8 juli 1976, aangezien het invorderen voor rekening van derden van een artikel 99bis, in te lassen in Hoofdstuk VII — Terugbetaling door particulieren van de kosten van maatschappelijke dienstverlening ». Bovendien bemoeilijkt de spreiding over diverse onderling van elkaar verwijderde artikelen, de lezing van de beoogde regeling.

Het ware dan ook beter, in Hoofdstuk IV van de wet een nieuwe « Afdeling III — Voorschotten op en invordering van onderhoudsgelden » in te voegen, waarin de drie artikelen zouden worden opgenomen onder de nummers 68bis, 68ter en 68quater.

2. Het ontworpen artikel 60bis, § 1, dat het algemeen opzet van de regeling schijnt te bevatten, belast het O.C.M.W. met het toekennen van voorschotten op termijnen van onderhoudsgelden welke « niet zijn ontvangen » door het in gebreke blijven van de schuldenaar ervan.

Zoals die bepaling is gesteld, zou het dus alleen gaan om vervallen termijnen.

Blijkens artikel 99bis, § 7, tweede lid, evenwel, maakt het O.C.M.W. aan zijn russenkomst slechts een einde « zodra de schuldenaar zich bij hem (lees: het centrum) gedurende vier opeenvolgende termijnen gekweten heeft van zijn verplichtingen ». Deze laatste bepaling maakt het O.C.M.W. dus ook bevoegd voor toekomstige termijnen.

Aangezien dit laatste de ware bedoeling van de Regering blijkt te zijn, is het nodig artikel 66bis, § 1, op dit stuk aan te passen.

3. Krachtens het ontworpen artikel 99bis, §§ 2 en 3, eerste lid, zijn vanaf de ingebrekestelling door het O.C.M.W., alleen de betalingen verricht aan het centrum bevrijdend voor de onderhoudsplichtige en oefent het centrum, tijdens de periode dat het belast is met de invordering van de integrale termijnen van het onderhoudsgeld die aanleiding hebben gegeven tot het betalen van voorschotten, « alle rechten en vorderingen van de schuldeiser betreffende het onderhoudsgeld uit ».

Zoals ze zijn gesteld, houden deze bepalingen in dat de onderhoudsgerechtigde de bewuste rechten en vorderingen dan zelf niet meer kan doen gelden, wat voor hem een nadeel kan zijn mocht bijvoorbeeld het O.C.M.W. te kort schieten in die taak.

une aide, un droit à une créance alimentaire dans le chef du bénéficiaire à charge des débiteurs d'aliments ».

Il ne peut être procédé au recouvrement lorsque les revenus du débiteur d'aliments concerné n'atteignent pas les plafonds de revenus prévus à l'article 14, § 1er, de l'arrêté royal du 9 mai 1984, précité, tel qu'il a été remplacé par l'arrêté royal du 18 février 1985.

2. Le projet soumis à l'avis du Conseil d'Etat comporte une réglementation qui part des deux formes d'aide, décrites en détail au 1. ci-dessus, et que le C.P.A.S. met d'ores et déjà en œuvre en exécution de sa mission légale, à savoir l'octroi d'avances sur pensions alimentaires dues par des tiers et l'octroi d'assistance judiciaire pour faire valoir des titres basés sur des lois belges ou étrangères.

Partant de cette forme d'aide, le projet instaure un droit subjectif spécifique dans le chef de toute personne qui remplit les conditions prévues. Ce droit subjectif comprend, ainsi qu'il a été indiqué ci-dessus, le droit, vis-à-vis du centre, à des avances sur les termes de la pension alimentaire dont l'un des parents est redevable à son enfant (ou à ses enfants), mais qu'il ne paie pas du tout ou ne paie qu'irrégulièrement, ainsi que le droit à l'aide du centre en ce qui concerne la récupération du solde des termes dus. Le droit à cet avantage nouveau n'est accordé qu'aux créanciers d'aliments jouissant d'un revenu déterminé: les ressources annuelles du parent qui vit avec l'enfant, majorées des ressources annuelles de l'enfant, ne peuvent être supérieures au montant du minimum de moyens d'existence prévu pour les époux cohabitants.

Ainsi conçue, cette réglementation, qui explicite l'une des formes de l'aide sociale accordée par le C.P.A.S. et la concrétise par la création d'un droit subjectif spécifique, s'insère parfaitement dans les « règles organiques des centres publics d'aide sociale » qui, en vertu de l'article 5, § 1er, II, 2°, a), de la loi spéciale du 8 août 1980, sont demeurées de la compétence de l'Etat.

OBSERVATIONS GENERALES

1. L'octroi par le C.P.A.S. d'avances sur les pensions alimentaires ferait l'objet, en vertu de l'article 1er du projet, d'un article 60bis, à insérer dans la loi organique du 8 juillet 1976, où il ferait partie de la Section I — Missions générales et exécution, du chapitre IV — Des missions du centre public d'aide sociale.

En vertu de l'article 2, le recouvrement par le C.P.A.S. des pensions alimentaires ferait l'objet d'un article 99bis, à insérer dans le chapitre VII — Du remboursement par les particuliers des frais de l'aide sociale.

La subvention spéciale de l'Etat pour les avances non récupérables est réglée dans un article 106bis, qui serait inséré dans le chapitre VIII — Du financement.

Il convient de constater que l'article 99bis, précité, n'est pas à sa place, du moins partiellement, au chapitre VII de la loi du 8 juillet 1976, le recouvrement pour le compte de tiers de pensions alimentaires non payées ne pouvant entrer dans la notion de « remboursement par les particuliers des frais de l'aide sociale ». Au surplus, la dispersion de la matière sur plusieurs articles fort éloignés les uns des autres rend malaisée la lecture de la réglementation en projet.

Il serait préférable, dès lors, d'insérer dans le chapitre IV de la loi une nouvelle « Section III — Des avances sur pensions alimentaires et du recouvrement de ces pensions », qui grouperait les trois articles susvisés sous les numéros 68bis, 68ter et 68quater.

2. L'article 60bis, § 1er, en projet, qui semble contenir l'économie générale de la réglementation, charge le C.P.A.S. d'allouer des avances sur termes de pensions alimentaires, « non perçus par suite de carence de leur débiteur ».

Telle qu'elle est rédigée, cette disposition ne viserait dès lors que les termes échus.

Or, en vertu de l'article 99bis, § 7, alinéa 2, le C.P.A.S. ne met fin à son intervention que « dès que le débiteur s'est acquitté auprès de lui (lire: du centre) de ses obligations pendant quatre termes consécutifs ». Cette dernière disposition donne donc également compétence au C.P.A.S. quant aux termes futurs de la pension alimentaire.

Comme il s'avère que telle est bien l'intention du Gouvernement, il conviendrait d'adapter l'article 66bis, § 1er, sur ce point.

3. En vertu de l'article 99bis, §§ 2 et 3, alinéa 1er, en projet, à dater de la mise en demeure par le C.P.A.S., seuls les paiements opérés auprès dudit centre sont libératoires pour le débiteur d'aliments et le centre exerce, pendant la période où il est chargé du recouvrement de l'intégralité des termes de la pension alimentaire qui ont donné lieu au paiement d'avances, « tous les droits et actions du créancier relatifs à la pension alimentaire ».

Telles qu'elles sont rédigées, ces dispositions impliquent, dès lors, que le créancier d'aliments ne peut plus exercer, lui-même, les droits et actions susvisés, ce qui pourrait lui être désavantageux, par exemple si le C.P.A.S. devait faillir à sa mission.

De enige mogelijkheid om in een dergelijk geval zelf terug in te staan voor de invordering, is de toepassing van artikel 99bis, § 7, eerste lid, waarbij de onderhoudsgerechtigde kan verzaken aan de tussenkomst van het O.C.M.W. Maar in dat geval verliest de betrokkene tevens het voordeel van de voorschotten.

De Regering zal moeten nagaan of de regeling op dit stuk niet moet worden herzien.

4. In de Nederlandse tekst worden de termen « onderhoudsplichtige » en « schuldenaar » enerzijds en, « onderhoudsgerechtigde » en « schuldeiser » anderzijds, door elkaar gebruikt.

Men schrijft, met het oog op de eenvormigheid, altijd « onderhoudsgerechtigde » en « onderhoudsplichtige ».

5. Gelet op het bepaalde in artikel 99bis, § 3, derde lid, dat voorziet in de aanwijzing van advocaten door het bureau voor consultatie en verdediging, lijkt het uit een zorg voor behoorlijk bestuur geboden te zijn de Minister van Justitie bij de indiening van het ontwerp te betrekken.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Opschrift

Het opschrift zou kunnen verduidelijkt worden als volgt:

« Ontwerp van wet tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat het verlenen van voorschotten op en het invorderen van onderhoudsgelden betreft ».

Artikel 1 (art. 60bis)

Paragraaf 1.

De woorden « na onderzoek van de bestaansmiddelen en binnen de voorwaarden bepaald in de hierna volgende paragrafen » zijn overbodig en moeten worden weggelaten. De bedoelde voorwaarden, inbegrepen die welke op de bestaansmiddelen betrekking hebben, worden immers in de onmiddellijk eropvolgende paragraaf vastgesteld.

Voorts is in paragraaf 1 alleen sprake van het verlenen van voorschotten; de tekst moet worden aangevuld met de tweede nieuwe opdracht van het centrum, te weten de invordering van de onderhoudsgelden, invordering die gedeeltelijk de onderhoudsgerechtigde ten goede komt.

Paragraaf 2.

Deze paragraaf zou aan duidelijkheid winnen indien de verschillende voorwaarden tot het verkrijgen van het recht, bedoeld in § 1, in een genummerde opsomming zouden worden geredigeerd.

Voorts zou uit de redactie van het tweede lid (« ... mogen de jaarlijkse bestaansmiddelen van de vader of de moeder die met het kind samenwoont ... ») kunnen worden afgeleid dat alleen kinderen die met hun vader of moeder wonen, op de tussenkomst van het O.C.M.W. kunnen aanspraak maken. Er zijn nochtans ook gevallen van kinderen die ofwel alleen ofwel bij andere personen dan vader of moeder wonen. De tekst is op dit stuk aan verbetering toe.

Ten slotte moet de tekst van het laatste lid, waarbij « de Koning... », bij een in Ministerraad overlegd besluit en onder de voorwaarden die Hij bepaalt, het genot van deze wet (kan) uitbreiden tot de echtgenoot of gewezen echtgenoot, in een afzonderlijke paragraaf worden ondergebracht, vermits hij geen voldoende samenhang vertoont met de overige bepalingen van § 2.

Paragraaf 3.

Deze paragraaf luidt als volgt:

« § 3. Het bedrag van elk van de termijnvoorschotten is gelijk aan het onderhoudsgeld bedoeld in § 2; desgevallend is het evenwel beperkt tot het maximumbedrag bepaald bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

» In geval van gedeeltelijke betaling van een termijn van het onderhoudsgeld ten belope van een bedrag dat lager is dan het door de Koning vastgestelde bedrag, is het termijnvoorschot gelijk aan het verschil tussen het bedrag van het onderhoudsgeld bedoeld in § 2, evenwel beperkt tot het bedrag bedoeld in het vorig lid, en het bedrag van het effectief ontvangen onderhoudsgeld.

» De Koning kan evenwel voorzien dat het voormeld termijnvoorschot ten minste een bedrag moet bereiken dat Hij vaststelt. »

In het tweede lid wordt ervan uitgegaan dat de Koning alleszins een maximumbedrag voor de te verlenen voorschotten zal vaststellen (« ... ten belope van een bedrag dat lager is dan het door de Koning vastgestelde bedrag ... »). Ook de memorie van toelichting doet daarvan blijken vermits die bij paragraaf 3 noteert:

« § 3. Het bedrag van het voorschot is gelijk aan het onderhoudsgeld. Het is nochtans beperkt tot het maximumbedrag bepaald bij in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. »

Naar het zeggen van de gemachtigde van de Minister zal een dergelijke begrenzing er in ieder geval komen.

Hiermee rekening gehouden en om het tweede lid leesbaar te houden formulere men de bewuste zinsnede van het eerste lid derhalve als volgt:

Le seul moyen, dans cette hypothèse, d'assumer à nouveau soi-même le recouvrement est l'application de l'article 99bis, § 7, alinéa 1er, en vertu duquel le créancier d'aliments peut renoncer à l'intervention du C.P.A.S. Dans ce cas toutefois, l'intéressé perd également le bénéfice des avances.

Il appartiendra au Gouvernement de vérifier s'il n'y aurait pas lieu de revoir la réglementation sur ce point.

4. Le texte néerlandais emploie indistinctement les termes « onderhoudsplichtige » et « schuldenaar », d'une part, et « onderhoudsgerechtigde » et « schuldeiser », d'autre part.

Dans un souci d'uniformité, il conviendrait d'écrire partout « onderhoudsgerechtigde » et « onderhoudsplichtige ».

5. Eu égard à la disposition de l'article 99bis, § 3, alinéa 3, qui prévoit la désignation d'avocats par le bureau de consultation et de défense, il paraît indiqué, dans un souci de bonne administration, d'associer le Ministre de la Justice à la présentation du projet.

OBSERVATIONS PARTICULIERES

Intitulé

Dans le souci de rendre l'intitulé plus explicite, il serait préférable de le rédiger comme suit:

« Projet de loi modifiant la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale, en ce qui concerne l'octroi d'avances sur pensions alimentaires et le recouvrement de ces pensions ».

Article 1er (art. 60bis)

Paragraphe 1er

Les mots « après enquête sur les ressources et dans les conditions fixées aux paragraphes ci-après » sont superflus et doivent être omis. En effet, les conditions visées, y compris celles qui sont relatives aux ressources, sont fixées dans le paragraphe qui suit immédiatement.

Par ailleurs, le paragraphe 1er ne mentionne que l'octroi d'avances; il conviendrait de compléter le texte par la seconde mission nouvelle du centre, à savoir le recouvrement de pensions alimentaires, recouvrement qui se fait partiellement au bénéfice du créancier d'aliments.

Paragraphe 2.

Ce paragraphe gagnerait en clarté si les différentes conditions d'obtention du droit visé au § 1er étaient présentées sous la forme d'une énumération numérotée.

Au surplus, il pourrait être déduit de la rédaction de l'alinéa 2 (« ... les ressources annuelles du père ou de la mère qui cohabite avec l'enfant ... ne peuvent ... ») que seuls les enfants cohabitant avec leur père ou mère peuvent prétendre à l'intervention du C.P.A.S. Il se présente cependant des cas d'enfants qui, soit vivent seuls, soit cohabitent avec des personnes autres que le père ou la mère. Il est nécessaire de corriger le texte sur ce point.

Enfin, le texte du dernier alinéa, en vertu duquel « le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, étendre, dans les conditions qu'il détermine, le bénéfice de la présente loi aux conjoint ou ex-conjoint » devrait faire l'objet d'un paragraphe distinct, car il ne présente pas de connexité suffisante avec les autres dispositions du § 2.

Paragraphe 3.

Ce paragraphe est formulé comme suit:

« § 3. Le montant de chacun des termes d'avances est égal à celui de la pension alimentaire visée au paragraphe 2; il est toutefois, s'il échet, limité au montant maximum fixé par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres.

» En cas de paiement partiel d'un terme de pension alimentaire, à un montant inférieur à celui fixé par le Roi, le terme d'avance est égal à la différence entre le montant de la pension alimentaire visé au paragraphe 2, limité toutefois au montant visé à l'alinéa précédent, et le montant effectivement perçu.

» Toutefois, le Roi peut prévoir que le terme d'avance susdit n'est dû que s'il atteint au moins un montant qu'il détermine. »

L'alinéa 2 part de l'hypothèse que le Roi fixera, en tout état de cause, un montant maximum des avances à consentir (« ... à un montant inférieur à celui fixé par le Roi ... »). L'exposé des motifs abonde dans le même sens, puisqu'il note à propos du paragraphe 3:

« § 3. Le montant de l'avance est égal à celui de la pension alimentaire. Toutefois, il est limité au montant maximum fixé par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres. »

Selon les déclarations du délégué du Ministre, une telle limitation sera réalisée en tout état de cause.

Compte tenu de ce qui précède, et dans le souci de sauvegarder la lisibilité de l'alinéa 2, il conviendrait de formuler la phrase précitée de l'alinéa 1er comme suit:

« ... gelijk aan het onderhoudsgeld bedoeld in § 2; de Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit het maximumbedrag van het termijnvoorschot. »

De bepaling van het derde lid, die kennelijk aansluit op die van het tweede lid, ware beter in dat tweede lid opgenomen en, rekening gehouden met de bedoeling van de Regering zoals die in de memorie van toelichting wordt uitgedrukt, geredigeerd als volgt:

« Geen termijnvoorschot wordt toegekend wanneer het lager is dan het bedrag bepaald door de Koning. »

Paragraaf 4.

In het eerste lid wordt bepaald dat het centrum een onderzoek naar de bestaansmiddelen verricht « van de personen bedoeld in § 2 ». Deze verwijzing moet worden verduidelijkt, wat geen probleem oplevert indien, zoals boven in dit advies is voorgesteld, de in paragraaf 2 opgenomen voorwaarden worden genummerd. In ieder geval moet duidelijk worden gesteld welke personen voor een onderzoek naar de bestaansmiddelen in aanmerking komen.

De zin « Er wordt ook rekening gehouden met de bestaansmiddelen van het onderhoudsgerechtigde kind, met uitzondering van de kinderbijslag en andere inkomsten die de Koning kan bepalen ... » is een herhaling van hetgeen deels in paragraaf 2 en deels in artikel 5, § 2, van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum waarnaar in de voorafgaande zin zonder enige beperking wordt verwezen, is bepaald; die zin kan dus worden weggelaten.

Voor het overige moeten, wat de indeling van het eerste lid betreft, de Nederlandse en de Franse tekst in overeenstemming worden gebracht.

Met het ene en het andere rekening gehouden, kan het eerste lid zich beperken tot de volgende bepaling:

« Het centrum doet een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de personen bedoeld in (§ 2), overeenkomstig het bepaalde in artikel 5 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum. »

Het laatste lid van deze paragraaf luidt:

« De bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bepaald in hoofde van de vader of de moeder die samenwoont met het kind of desgevallend het kind zelf overeenkomstig de artikelen 1, 1° en 2°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. »

Blijkens de commentaar bij deze bepaling in de memorie van toelichting slaan de woorden « ... of desgevallend het kind zelf » op het geval « van het kind zelf indien dit meerderjarig is ». Het samenwonen met andere personen dan een van de ouders, lijkt een hypothese te zijn waarmee ook hier geen rekening is gehouden. In dit verband moge worden verwezen naar de overeenkomstige opmerking bij paragraaf 2, tweede lid.

Voor het overige schrijft men, in de Nederlandse tekst, « ... de artikelen 1, 1° en 2, van de wet van 2 april 1965... ». Het opschrift van deze wet moet zowel in de Nederlandse als in de Franse tekst accuraat worden weergegeven. Het luidt nog altijd:

« Wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand. »

Art. 2 (art. 99bis).

Paragraaf 2.

Krachtens het eerste lid stelt het O.C.M.W. « vanaf zijn beslissing tot toekenning van voorschotten... de schuldenaar (lees: de onderhoudsplichtige) bij aangekende brief in gebreke met betrekking tot het voldoen van zijn verplichtingen ».

De Regering zal moeten nagaan of geen precieze termijn moet worden gesteld waarbinnen de aangekende brief moet worden verzonden.

Paragraaf 3.

De eerste zin van het eerste lid luidt als volgt:

« Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn gaat over tot de invordering van de integrale termijnen van het onderhoudsgeld die aanleiding gegeven hebben tot de betaling van voorschotten. »

Deze bepaling bevat de tweede opdracht die door het ontwerp aan het O.C.M.W. wordt toevertrouwd, te weten het invorderen van de onderhoudsgelden. Ze zou derhalve moeten worden ingelast in artikel 60bis, § 1, zoals hierboven trouwens is gesuggereerd. In ondergeschikte orde moet nog worden opgemerkt wat volgt.

De vorenstaande bepaling gaat ervan uit dat het centrum uitsluitend navorderingen zal instellen. Het is evenwel niet uitgesloten dat de onderhoudsplichtige niet alleen de vervallen termijnen aanzuivert maar daarenboven stipt de daaropvolgende uitkeringen betaalt: § 7, tweede lid, voorziet trouwens deze hypothese.

Vraag is of voormelde tekst dus niet te beperkend is opgevat.

Het tweede lid bepaalt dat « geen enkele terugvordering (lees: invordering) mag... geschieden indien de onderhoudsplichtige het bestaansminimum geniet ».

Onverminderd de algemene opmerking nr. 3, moet er worden op gewezen dat deze bepaling, samengelezen met die van § 2, tweede lid, en § 3, eerste zin, tot gevolg heeft dat, in voorkomend geval de onderhoudsgerechtigde, door een

« ... égal à la pension alimentaire visée au § 2; le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, le montant maximum du terme d'avance. »

La disposition de l'alinéa 3, qui se rattache manifestement à l'alinéa 2, serait mieux incluse dans celui-ci. Compte tenu de l'intention du Gouvernement, telle qu'elle est exprimée dans l'exposé des motifs, il conviendrait par ailleurs de rédiger cette disposition comme suit:

« Aucun terme d'avance n'est consenti lorsqu'il est inférieur au montant fixé par le Roi. »

Paragraphe 4.

L'alinéa 1er dispose que le centre effectue une enquête sur les ressources « des personnes visées au § 2 ». Il y aurait lieu de préciser cette référence, ce qui se fera sans difficulté si — comme il a été proposé ci-dessus — les conditions figurant au paragraphe 2 sont numérotées. En tout état de cause, il conviendrait de préciser quelles sont les personnes retenues aux fins d'enquête sur les ressources.

La phrase « Toutefois, il tient également compte des ressources de l'enfant créancier de la pension alimentaire, à l'exception des allocations familiales et d'autres ressources que le Roi peut déterminer », est la répétition de ce qui est prévu, en partie au paragraphe 2 et en partie à l'article 5, § 2, de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence, à laquelle la phrase précédente se réfère sans la moindre restriction; la phrase précitée peut, dès lors, être omise.

Pour le surplus, il y aurait lieu de mettre les textes français et néerlandais en concordance en ce qui concerne la subdivision de l'alinéa 1er.

Compte tenu des remarques qui précèdent, l'alinéa 1er pourrait se réduire à la disposition suivante:

« Le centre effectue une enquête sur les ressources des personnes visées au (§ 2), conformément aux dispositions de l'article 5 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence. »

Le dernier alinéa de ce paragraphe est formulé comme suit:

« La compétence du centre public d'aide sociale est déterminée dans le chef du père ou de la mère qui cohabite avec l'enfant ou, le cas échéant, de l'enfant lui-même, conformément aux articles 1er, 1° et 2° de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale. »

Selon le commentaire que l'exposé des motifs consacre à cette disposition, les mots « ou, le cas échéant, de l'enfant lui-même » visent le cas « de l'enfant lui-même si celui-ci est majeur ». La cohabitation avec des personnes autres que l'un des parents semble être une hypothèse qui, ici aussi, ne soit pas envisagée. On se reportera à cet égard à l'observation faite au sujet du paragraphe 2, alinéa 2.

Pour le surplus, il faut lire dans le texte néerlandais: « ... de artikelen 1, 1°, en 2, van de wet van 2 april 1965... ». Il convient, tant dans le texte français que dans le texte néerlandais, de reproduire fidèlement l'intitulé de ladite loi. Cet intitulé est toujours le suivant:

« Loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique. »

Art. 2 (art. 99bis).

Paragraphe 2.

En vertu de l'alinéa 1er, le C.P.A.S. « dès sa décision d'octroi d'avances, ... met, par lettre recommandée, le débiteur (d'aliments) en demeure de remplir ses obligations ».

Le Gouvernement aura à examiner s'il ne faudrait pas fixer un délai précis pour l'envoi de la lettre recommandée.

Paragraphe 3.

La première phrase de l'alinéa 1er est formulée comme suit:

« Le centre public d'aide sociale procède au recouvrement de l'intégralité des termes de la pension alimentaire qui ont donné lieu au paiement d'avances. »

Cette disposition contient la seconde mission que le projet confie au C.P.A.S., à savoir le recouvrement des pensions alimentaires. Elle devrait dès lors être insérée dans l'article 60bis, § 1er, ainsi qu'il a d'ailleurs été suggéré ci-avant. Subsidièrement, il convient d'encore observer ce qui suit.

La disposition précitée part du point de vue que le centre procédera uniquement à des rappels de termes. Il n'est toutefois pas exclu que le débiteur d'aliments non seulement apure les termes échus mais verse ponctuellement en outre, les prestations subséquentes: le paragraphe 7, alinéa 2, prévoit d'ailleurs cette hypothèse.

La question est de savoir si le texte précité n'est pas conçu de manière trop restrictive.

L'alinéa 2 dispose que « aucune récupération (lire: aucun recouvrement) ne peut être exercée (lire: exercé) lorsque le débiteur d'aliments bénéficie du minimum de moyens d'existence ».

Sans préjudice de l'observation générale formulée au n° 3, il y a lieu de signaler que cette disposition, combinée avec celle du paragraphe 2, alinéa 2, et du paragraphe 3, première phrase, a pour conséquence que, le cas échéant, le

beroep te doen op het O.C.M.W., *a priori* afstand doet van een deel van het hem toekomende onderhoudsgeld, te weten het verschil tussen het voorschot en het volledige bedrag.

Het derde lid bepaalt dat « wanneer het centrum beroep doet (lees: een beroep doet) op de tussenkomst van een advocaat, deze wordt aangeduid (lees: aangewezen) door het bureau voor consultatie en verdediging opgericht (lees: ingesteld) door de orde van de advocaten van het gerechtelijk arrondissement van de woonplaats van de schuldenaar (lees: onderhoudsplichtige) ».

Die bepaling gaat kennelijk ervan uit dat de rechter van de woonplaats van de onderhoudsplichtige bij uitsluiting bevoegd zal zijn telkens het O.C.M.W. tot de gerechtelijke invordering van de onderhoudsgelden laat overgaan. Artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt evenwel dat « de vorderingen betreffende de uitkeringen tot onderhoud, bedoeld in artikel 591, 7°, (van het Gerechtelijk Wetboek) kunnen worden gebracht voor de rechter van de woonplaats van de eiser ».

De ontworpen tekst lijkt met die laatste bepaling geen rekening te houden.

Paragraaf 4.

Het tweede lid, krachtens hetwelk het O.C.M.W., « behoudens andersluidende rechterlijke beslissing, ... ter vergoeding van de administratiekosten, de te verhalen bedragen (kan) verhogen met een percentage op de hoofdschuld dat de 10 percent niet mag overschrijden », is niet op zijn plaats in deze paragraaf. Het moet, in de context van het ontworpen artikel 99bis, worden ondergebracht in § 3, na de eerste zin van het eerste lid. Vanzelfsprekend moet in dat geval de indeling van die paragraaf worden herzien.

De in het derde lid vervatte informatieplicht heeft enkel betrekking op « de openbare besturen of de instellingen belast met een taak van openbaar nut ».

De Regering zal moeten nagaan of een dergelijke verplichting niet eveneens moet worden ingesteld in hoofde van private personen, b.v. de werkgever van de onderhoudsplichtige.

Het verdient daarenboven aanbeveling van die bepaling een afzonderlijke paragraaf te maken.

Het vierde lid voorziet in de mogelijkheid voor het O.C.M.W. om een beroep te doen op het Bestuur van de B.T.W., de Registratie en Domeinen, voor de terugvordering (lees: invordering), bij wege van een dwangbevel, van de bedragen verschuldigd door de onderhoudsplichtige.

Deze bepaling moet worden samengebracht met § 3, derde lid, dat een andere vorm van invordering betreft, te weten die van een gerechtelijke invordering met de bijstand van een advocaat. Indien de invordering bij dwangbevel als de algemene regel is opgevat, moet die bepaling die betreffende een gerechtelijke invordering voorafgaan.

Paragraaf 7.

Het tweede lid bepaalt dat « het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een einde stelt (lees: maakt) aan zijn tussenkomst van zodra de schuldenaar (lees: de onderhoudsplichtige) zich bij hem (lees: het centrum) gedurende vier opeenvolgende termijnen gekwetend heeft van zijn verplichtingen ».

De gemachtigde ambtenaar heeft in dit verband meegedeeld dat deze bepaling zo moet worden begrepen dat het centrum het verlenen van de voorschotten staakt, maar dat het de procedure tot het invorderen van de achterstallen en het terugvorderen van de voorschotten kan voortzetten.

Deze precisering moet worden opgenomen in voormelde tekst.

Het derde lid verplicht het O.C.M.W. de beëindiging van zijn tussenkomst per aangetekende brief mee te delen aan de onderhoudsplichtige en de derden-schuldenaars.

Het lijkt geraden die mededeling ook te doen aan de onderhoudsgerechtigde, zeker wanneer het centrum, met toepassing van het tweede lid, ambtshalve een einde maakt aan zijn tussenkomst.

Tot slot wordt hierna een schema tot herindeling van artikel 99bis in overweging gegeven:

1. indiening van de aanvraag en beslissing van het O.C.M.W.;
2. verbod van invordering ten laste van de onderhoudsplichtige die het bestaansminimum geniet;
3. ingebrekestelling en de gevolgen ervan:
 - a) alleen betalingen aan het O.C.M.W. zijn bevrijdend;
 - b) het O.C.M.W. treedt in de rechten van de onderhoudsgerechtigde;
 - c) informatie aan derden-schuldenaars;
4. vergoeding administratiekosten en nalatigheidsintresten;
5. inlichtingen door besturen en instellingen;
6. invordering door het Bestuur van de B.T.W., de Registratie en Domeinen; invordering langs gerechtelijke weg, in voorkomend geval met de medewerking van een advocaat;
7. overmaking van de ingevorderde gelden aan de onderhoudsgerechtigde;
8. beëindiging van de tussenkomst van het O.C.M.W.

Bij het eventueel herschrijven van de teksten kan nuttig gebruik worden gemaakt van het voorstel van wet « betreffende de betaling van onderhoudsvorderingen », ingediend door senator Lallemand c.s., en waaromtrent de Raad van State, afdeling wetgeving, op 5 juni 1986 advies heeft uitgebracht (*Gedr. St. Senaat*, 65 (1985-1986) - nrs. 1 en 2).

créancier d'aliments, en ayant recours au C.P.A.S, renonce *a priori* à une partie de la pension alimentaire qui lui revient, à savoir la différence entre l'avance et le montant total.

L'alinéa 3 dispose que « lorsque le centre requière (lire: requiert) l'assistance d'un avocat, celui-ci est désigné par le bureau de consultation et de défense organisé par l'ordre des avocats de l'arrondissement judiciaire du domicile du débiteur (lire: débiteur d'aliments). »

Cette disposition part manifestement du point de vue que le juge du domicile du débiteur d'aliments sera seul compétent chaque fois que le C.P.A.S fera procéder au recouvrement judiciaire de la pension alimentaire. L'article 626 du Code judiciaire dispose toutefois que « les demandes relatives aux pensions alimentaires énumérées à l'article 591, 7°, (du code judiciaire) peuvent être portées devant le juge du domicile du demandeur ».

Le texte en projet ne semble pas tenir compte de cette disposition.

Paragraphe 4.

L'alinéa 2 prévoit que le C.P.A.S, « à moins qu'une décision judiciaire n'en dispose autrement, ... peut, ..., majorer à titre de frais administratifs, les montants à recouvrer d'un pourcentage du principal qui ne peut excéder dix pour cent ». Cette disposition n'est pas à sa place dans le présent paragraphe. Dans le contexte de l'article 99bis en projet, elle doit être insérée dans le paragraphe 3, après la première phrase de l'alinéa 1er. Dans ce cas, il faudra évidemment revoir la division de ce paragraphe.

L'obligation d'informer prévue à l'alinéa 3, vise uniquement « les administrations publiques ou les organismes chargés d'une mission d'intérêt public ».

Le Gouvernement aura à examiner s'il ne faudrait pas non plus créer une telle obligation dans le chef de certaines personnes privées, par exemple dans le chef de l'employeur du débiteur d'aliments.

Il est recommandé par ailleurs de faire de cette disposition un paragraphe distinct.

L'alinéa 4 prévoit la possibilité pour le C.P.A.S. de faire appel à l'Administration de la T.V.A., de l'Enregistrement et des Domaines, pour procéder au recouvrement par voie de contrainte, des sommes dues par le débiteur d'aliments.

Cette disposition doit être rattachée au paragraphe 3, alinéa 3, qui a trait à une autre forme de recouvrement, à savoir le recouvrement judiciaire avec l'assistance d'un avocat. Si le recouvrement par voie de contrainte est conçu comme devant être la règle générale, cette disposition doit précéder celle qui concerne le recouvrement judiciaire.

Paragraphe 7.

L'alinéa 2 dispose que « le centre public d'aide sociale met fin à son intervention dès que le débiteur (lire: le débiteur d'aliments) s'est acquitté auprès de lui (lire: du centre) de ses obligations pendant quatre termes consécutifs ».

Le fonctionnaire délégué a déclaré à cet égard que cette disposition doit être comprise en ce sens que le centre cesse l'octroi des avances, mais qu'il peut poursuivre la procédure en recouvrement des arriérés et la récupération des avances.

Il y a lieu d'intégrer cette précision dans le texte précité.

L'alinéa 3 oblige le C.P.A.S. à communiquer la cessation de son intervention par lettre recommandée au débiteur d'aliments et aux tiers débiteurs.

Il paraît indiqué de faire cette communication également au créancier d'aliments, certainement lorsque le centre met fin d'office à son intervention en application de l'alinéa 2.

Enfin, il est suggéré de restructurer l'article 99bis selon le schéma suivant:

1. introduction de la demande et décision du C.P.A.S;
2. interdiction de recouvrer à charge du débiteur d'aliments bénéficiant du minimum de moyens d'existence;
3. mise en demeure et ses effets:
 - a) seuls les paiements au C.P.A.S. sont libératoires;
 - b) le C.P.A.S. est subrogé aux droits du créancier d'aliments;
 - c) information des tiers débiteurs;
4. indemnisation de frais administratifs et intérêts moratoires;
5. renseignements à transmettre par les administrations et organismes;
6. recouvrement par l'Administration de la T.V.A., de l'Enregistrement et des Domaines; recouvrement par la voie judiciaire, le cas échéant, avec l'assistance d'un avocat;
7. transfert des sommes recouvrées au créancier d'aliments;
8. cessation de l'intervention du C.P.A.S.

La réécriture éventuelle des textes pourra s'inspirer utilement de la proposition de loi « relative au paiement des créances alimentaires », qui a été déposée par le sénateur Lallemand c.s. et sur laquelle le Conseil d'Etat, section de législation, a émis un avis le 5 juin 1986 (*Doc. Sénat*, 65 (1985-1986) - n° 1 et 2).

Art. 3 (art. 106bis).

Voor dit artikel wordt de hierna volgende tekst in overweging gegeven :

« Negentig procent van het bedrag van de niet-terugvorderbare voorschotten bedoeld in artikel 60bis komen ten laste van de Staat.

« De Koning bepaalt welke voorschotten als niet-terugvorderbaar worden beschouwd en stelt de regels vast volgens welke de Staat zich van voormelde verplichting kwijt. »

Art. 4.

Het is niet uitzonderlijk dat de wetgever aan de Koning de zorg overlaat om de datum van inwerkingtreding van een wet vast te stellen. In een dergelijk geval kan het evenwel geraten zijn een uiterste tijdsgrens te bepalen waarbinnen de inwerkingtreding moet plaatshebben.

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

H. COREMANS, *kamervoorzitter*;
J. VERMEIRE,
S. VANDERHAEGEN, *staatsraden*;

Mevr. :

A. BECKERS, *toegevoegd griffier*.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van Mevr. S. VANDERHAEGEN.

Het verslag werd uitgebracht door de heer M. VAN DAMME, auditeur.

De Griffier,
(get.) A. BECKERS.

De Voorzitter,
(get.) H. COREMANS.

Art. 3 (art. 106bis).

Il est suggéré de rédiger cet article comme suit :

« Nonante pour cent du montant des avances non recouvrables visées à l'article 60bis sont à la charge de l'Etat.

« Le Roi détermine les avances qui sont considérées comme non recouvrables et fixe les règles suivant lesquelles l'Etat s'acquitte de l'obligation précitée. »

Art. 4.

Il n'est pas exceptionnel que le législateur laisse au Roi le soin de fixer la date de l'entrée en vigueur d'une loi. En pareille occurrence, il serait toutefois indiqué de fixer une date limite à laquelle l'entrée en vigueur doit intervenir.

La chambre était composée de
MM. :

H. COREMANS, *président de chambre*;

J. VERMEIRE,
S. VANDERHAEGEN, *conseillers d'Etat*;

Mme :

A. BECKERS, *greffier assumé*.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Mme S. VANDERHAEGEN.

Le rapport a été présenté par M. M. VAN DAMME, auditeur.

Le Greffier,
(s.) A. BECKERS.

Le Président,
(s.) H. COREMANS.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET

Gelet op het advies van de Raad van State,

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Financiën, van Onze Minister van Sociale Zaken en van Onze Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Sociale Zaken en Onze Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie zijn gelast in Onze Naam bij de wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt:

Artikel 1.

In hoofdstuk IV van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wordt een nieuwe « Afdeling III - Voorschotten op en invordering van onderhoudsgelden » ingevoegd. Deze « Afdeling III » omvat de artikelen 68bis, 68ter en 68quater.

Art. 2.

Wordt ingevoegd in de hogervernoemde wet:

« Art. 68bis. — § 1. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn is belast met het toekennen van voorschotten op termijnen van onderhoudsgelden en met de invordering van deze onderhoudsgelden.

§ 2. Het recht op de termijnvoorschotten wordt toegekend wanneer de volgende voorwaarden zijn vervuld:

» 1° het kind moet zijn verblijfplaats hebben in België en de burgerlijke meerderjarigheid niet hebben bereikt of, na die leeftijd en tot de leeftijd van vijfentwintig jaar, rechtgevend zijn op kinderbijslag;

» 2° de in België verblijvende vader of moeder moet zich gedurende drie al dan niet opeenvolgende termijnen in de loop van de twaalf maanden die de aanvraag voorafgaan, onttrokken hebben aan de verplichting tot betaling van een onderhoudsgeld dat hem of haar ten laste is gelegd hetzij bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing, hetzij bij de overeenkomst bedoeld bij artikel 1288, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, na overschrijving van de echtscheiding of scheiding van tafel en bed door onderlinge toestemming;

» 3° de jaarlijkse bestaansmiddelen van de vader of de moeder die niet de onderhoudsplichtige is, samen met die van het kind, of de jaarlijkse bestaansmiddelen van het kind indien dit meerderjarig is en niet samenwoont met de voornoemde ouder, mogen niet hoger zijn dan het bedrag vastgesteld in artikel 2, § 1, 1° van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

» § 3. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit en onder de voorwaarden die Hij bepaalt, het genot van deze wet uitbreiden tot de echtgenoot of gewezen echtgenoot.

» § 4. Het bedrag van elk van de termijnvoorschotten is gelijk aan het onderhoudsgeld bedoeld in § 2, 2°; de Koning bepaalt, bij een in Ministerraad overlegd besluit, het maximumbedrag van het termijnvoorschot.

» In geval van gedeeltelijke betaling van een termijn van het onderhoudsgeld ten belope van een bedrag dat lager is dan het door de Koning bepaalde bedrag, is het termijnvoorschot gelijk

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT

Vu l'avis du Conseil d'Etat.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice, de Notre Ministre des Finances, de Notre Ministre des Affaires sociales et de Notre Secrétaire d'Etat à l'Emancipation sociale,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre Ministre de la Justice, Notre Ministre des Finances, Notre Ministre des Affaires sociales et Notre Secrétaire d'Etat à l'Emancipation sociale, sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er.

Il est inséré dans le chapitre IV de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale une nouvelle « Section III - Des avances sur pensions alimentaires et du recouvrement de ces pensions ». Cette « Section III » comporte les articles 68bis, 68ter et 68quater.

Art. 2.

Est inséré dans la loi précitée:

« Art. 68bis. — § 1er. Le centre public d'aide sociale est chargé d'allouer des avances sur les termes de pensions alimentaires et de recouvrer ces pensions.

§ 2. Le droit aux termes d'avances est accordé lorsque sont réunies les conditions suivantes:

» 1° l'enfant doit résider en Belgique et ne pas avoir atteint l'âge de la majorité civile ou être bénéficiaire d'allocations familiales après cet âge et jusqu'à l'âge de vingt-cinq ans;

» 2° le père ou la mère, résidant en Belgique, doivent s'être soustraits pendant trois termes, consécutifs ou non, au cours des douze mois qui précèdent la demande à l'obligation de paiement d'une pension alimentaire mise à sa charge, soit par une décision de justice exécutoire, soit par la convention visée à l'article 1288, 3°, du Code judiciaire, après transcription du divorce ou de la séparation de corps par consentement mutuel;

» 3° les ressources annuelles du père ou de la mère non débiteur de la pension alimentaire, cumulées avec celles de l'enfant, ou les ressources annuelles de l'enfant si celui-ci est majeur et ne cohabite pas avec le parent précité, ne peuvent être supérieures au montant fixé à l'article 2, § 1er, 1° de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

» § 3. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, étendre, dans les conditions qu'il détermine, le bénéfice de la présente loi aux conjoints ou ex-conjoints.

» § 4. Le montant de chacun des termes d'avances est égal à celui de la pension alimentaire visée au § 2, 2°; le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, le montant maximum du terme d'avance.

» En cas de paiement partiel d'un terme de pension alimentaire, à un montant inférieur à celui fixé par le Roi, le terme d'avance est égale à la différence entre le montant de la pension alimentaire

aan het verschil tussen het bedrag van het onderhoudsgeld bedoeld in § 2, 2°, evenwel beperkt tot het bedrag bedoeld in het vorig lid, en het bedrag van het effectief ontvangen onderhoudsgeld. Geen termijnvoorschot wordt toegekend wanneer het lager is dan het bedrag bepaald door de Koning.

» § 5. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn doet een onderzoek naar de bestaansmiddelen van de personen bedoeld in § 2, 3°, overeenkomstig het bepaalde in artikel 5 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum.

» De bevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn wordt bepaald in hoofde van de vader of de moeder die samenwoont met het kind of desgevallend van het kind zelf indien het alleen woont of samenwoont met andere personen dan de vader of de moeder, overeenkomstig de artikelen 1, 1° en 2 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand. »

Art. 3.

Wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Art. 68ter. — § 1. De aanvraag om voorschotten wordt ingediend bij het bevoegde openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, dat binnen de 30 dagen na ontvangst, een met redenen omklede beslissing neemt; deze beslissing heeft uitwerking vanaf de eerste dag van de termijn tijdens dewelke de aanvraag op geldige wijze werd ingediend.

» De onderhoudsgerechtigde aan wie voorschotten zijn toegekend, doet onverwijld aangifte van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben op het hem toegekende bedrag.

» De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de indiening van de aanvraag, de betekening van de voormelde beslissing en de betaling van de voorschotten. Hij bepaalt de te volgen procedure in geval van onbevoegdheid van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de aanvraag ontvangt.

» § 2. Binnen vijf werkdagen na zijn beslissing tot toekenning van voorschotten stelt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn de onderhoudsplichtige bij aangetekende brief in gebreke met betrekking tot het voldoen van zijn verplichtingen. Vanaf deze ingebrekestelling zijn enkel de betalingen verricht aan dit centrum bevrijdend voor de onderhoudsplichtige. De voormelde aangetekende brief geldt als ingebrekestelling van de onderhoudsplichtige in de zin van artikel 1139 van het Burgerlijk Wetboek.

» De Koning bepaalt de te volgen procedure in geval van bevoegdheidswijziging tussen openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

» § 3. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn gaat over tot de invordering van de integrale termijnen van het onderhoudsgeld die aanleiding geven tot de betaling van voorschotten. Te dien einde oefent het alle burgerlijke rechten en vorderingen van de onderhoudsgerechtigde betreffende het onderhoudsgeld uit. Het is bovendien gesubrogeerd in de rechten van de onderhoudsgerechtigde ten belope van de toegekende voorschotten.

» Geen enkele invordering mag nochtans geschieden zolang de onderhoudsplichtige het bestaansminimum geniet.

» § 4. Wanneer de onderhoudsgerechtigde gerechtigd is om, met uitsluiting van de onderhoudsplichtige, diens inkomsten, alsook alle andere hem door derden verschuldigde geldsommen te ontvangen, kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn het vonnis of de overeenkomst bedoeld in artikel 68bis, § 2, 2°, na kennisgeving bij aangetekende brief, tegenwerpen aan alle derden-schuldenaars.

visé au § 2, 2°, limité toutefois au montant visé à l'alinéa précédent, et le montant effectivement perçu. Aucun terme d'avance n'est consenti lorsqu'il est inférieur à un montant fixé par le Roi.

» § 5. Le centre public d'aide sociale effectue une enquête sur les ressources des personnes visées au § 2, 3°, conformément aux dispositions de l'article 5 de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence.

» La compétence du centre public d'aide sociale est déterminée dans le chef du père ou de la mère qui cohabite avec l'enfant ou, le cas échéant, de l'enfant lui-même, soit lorsque celui-ci vit seul, soit lorsqu'il cohabite avec une ou plusieurs personnes autres que le père ou la mère, conformément aux articles 1er, 1° et 2 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique. »

Art. 3.

Est inséré dans la même loi :

« Art. 68ter. — § 1er. La demande d'avances est introduite auprès du centre public d'aide sociale compétent, lequel statue, par décision motivée, dans les trente jours de sa réception; cette décision sort ses effets le premier jour du terme au cours duquel la demande a été véritablement introduite.

» Le créancier d'aliments auquel des avances ont été allouées déclare sans délai tout élément nouveau susceptible d'avoir une répercussion sur le montant qui lui a été accordé.

» Le Roi détermine les modalités relatives à l'introduction de la demande, à la notification de la décision précitée et au paiement des avances. Il détermine la procédure à suivre en cas d'incompétence du centre public d'aide sociale, qui reçoit la demande.

» § 2. Dans les cinq jours ouvrables qui suivent sa décision d'octroi d'avances, le centre public d'aide sociale compétent, met, par lettre recommandée, le débiteur d'aliments en demeure de remplir ses obligations. A dater de cette mise en demeure, seuls les paiements opérés auprès dudit centre sont libératoires pour le débiteur d'aliments. La lettre recommandée précitée vaut mise en demeure du débiteur au sens de l'article 1139 du Code civil.

» Le Roi détermine la procédure à suivre en cas de changement de compétence entre centres publics d'aide sociale.

» § 3. Le centre public d'aide sociale procède au recouvrement de l'intégralité des termes de la pension alimentaire qui donnent lieu au paiement d'avances. A cette fin, il exerce tous les droits et actions civils du créancier d'aliments relatifs à la pension alimentaire. Il est, en outre, subrogé dans les droits du créancier d'aliments à concurrence des avances accordées.

» Toutefois, aucun recouvrement ne peut être exercé aussi longtemps que le débiteur d'aliments bénéficie du minimum de moyens d'existence.

» § 4. Lorsque le créancier d'aliments a le pouvoir de percevoir, à l'exclusion du débiteur, les revenus de celui-ci ainsi que toutes autres sommes qui lui sont dues par des tiers, le centre public d'aide sociale peut, après notification par lettre recommandée, opposer le jugement ou la convention visés à l'article 68bis, § 2, 2°, à tout tiers débiteur.

» § 5. Behoudens andersluidende rechterlijke beslissing, kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, ter vergoeding van de administratiekosten, de in te vorderen bedragen verhogen met een percentage op de hoofdschuld dat de 10 percent niet mag overschrijden.

» De onderhoudsplichtige die zich niet kwijt van zijn verplichtingen op de vervaldag bepaald in de rechterlijke beslissing of in de overeenkomst bedoeld in artikel 68bis, § 2, 2° is vanaf de ingebrekestelling bedoeld in § 2, een nalatigheidsintrest verschuldigd berekend tegen de wettelijke rentevoet. De intresten blijven door het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verworven.

» § 6. Met het oog op de invordering van de aan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn verschuldigde bedragen, moeten de openbare besturen of de instellingen belast met een taak van openbaar nut, op eigen kosten, alle nuttige inlichtingen verstrekken betreffende de inkomsten en de verblijfplaats van de onderhoudsplichtige. De Koning stelt de toepassingsmodaliteiten van deze bepaling vast.

» Onverminderd de reglementering met betrekking tot het beroepsgeheim, kan het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn bij verzoekschrift aan de vrederechter van de woonplaats van de onderhoudsplichtige vragen dat aan de private personen die hij aanwijst, wordt bevolen alle gegevens en stukken mee te delen over het bedrag van de inkomsten of andere goederen van de onderhoudsplichtige.

» § 7. Wanneer het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn een beroep doet op de tussenkomst van een advocaat, wordt deze aangewezen door het bureau voor consultatie en verdediging ingesteld door de orde van de advocaten in het gerechtelijk arrondissement van de overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek bevoegde rechter.

» § 8. Ten vroegste één maand na de ingebrekestelling bedoeld in § 2, gaat het Bestuur van de B.T.W., van de Registratie en Domeinen, op aanvraag van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, over tot de invordering van de verschuldigde bedragen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949.

» § 9. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn stort aan de onderhoudsgerechtigde volgens de modaliteiten bepaald door de Koning, het voorschot op onderhoudsgeld en ieder ingevorderd saldo van het onderhoudsgeld.

» § 10. De onderhoudsgerechtigde kan, volgens de modaliteiten bepaald door de Koning, op elk ogenblik verzaken aan de tussenkomst van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. Deze afstand heeft uitwerking vanaf de termijn die volgt op deze verzaking.

» Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn maakt een einde aan zijn tussenkomst van zodra de in artikel 68bis, § 2, bedoelde voorwaarden niet meer vermeld zijn of de onderhoudsplichtige zich bij het centrum gedurende vier opeenvolgende termijnen gekwetend heeft van zijn verplichtingen. Het zet nochtans de invordering van de onderhoudsgelden voort waarvoor het is tussengekomen.

» Wanneer het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn zijn tussenkomst beëindigt, stelt het per aangetekende brief de onderhoudsgerechtigde, de onderhoudsplichtige en desgevallend de derden-schuldenaars hiervan in kennis. »

Art. 4.

Wordt ingevoegd in dezelfde wet :

« Art. 68quater. — Negentig percent van het bedrag van de niet-terugvorderbare voorschotten bedoeld in artikel 68bis komen ten laste van de Staat.

» § 5. A moins qu'une décision judiciaire n'en dispose autrement, le centre public d'aide sociale peut majorer à titre de frais administratifs, les montants à recouvrer d'un pourcentage du principal qui ne peut excéder dix pour cent.

» Le débiteur d'aliments qui ne s'acquitte pas de ses obligations à l'échéance prévue dans la décision judiciaire ou dans la convention visée à l'article 68bis, § 2, 2° est redevable, à dater de la mise en demeure visée au § 2, d'un intérêt de retard calculé au taux de l'intérêt légal. Les intérêts restent acquis au centre public d'aide sociale.

» § 6. Pour assurer le recouvrement des sommes dues au centre public d'aide sociale, les administrations publiques ou les organismes chargés d'une mission d'intérêt public sont tenus de fournir, à leurs frais, tous renseignements utiles concernant les ressources et la résidence du débiteur de la pension alimentaire. Le Roi règle les modalités d'application de cette disposition.

» Sans préjudice de la réglementation relative au secret professionnel, le centre public d'aide sociale peut demander par requête au juge de paix du domicile du débiteur d'ordonner aux personnes privées qu'il désigne de communiquer tous renseignements ou tous documents relatifs au montant des revenus ou autres biens du débiteur.

» § 7. Lorsque le centre public d'aide sociale requiert l'assistance d'un avocat, celui-ci est désigné par le bureau de consultation et de défense organisé par l'ordre des avocats dans l'arrondissement judiciaire du juge compétent conformément aux dispositions du Code judiciaire.

» § 8. Au plus tôt un mois après la mise en demeure visée au § 2, l'Administration de la T.V.A. de l'Enregistrement et des Domaines procède, à la demande du centre public d'aide sociale, au recouvrement des sommes dues conformément aux dispositions de l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949.

» § 9. Le centre public d'aide sociale verse au créancier d'aliments, suivant les modalités fixées par le Roi, l'avance sur pension alimentaire ainsi que tout solde recouvré de la pension alimentaire.

» § 10. Le créancier d'aliments peut, à tout moment, renoncer à l'intervention du centre public d'aide sociale, selon les modalités fixées par le Roi. Cette renonciation prend effet à partir du terme qui suit cette renonciation.

» Le centre public d'aide sociale met fin à son intervention dès que les conditions visées à l'article 68bis, § 2, ne sont plus réunies ou dès que le débiteur d'aliments s'est acquitté auprès du centre de ses obligations pendant quatre termes consécutifs. Il poursuit, toutefois, le recouvrement des termes de pension pour lesquels il est intervenu.

» Lorsque le centre public d'aide sociale met fin à son intervention, il en informe par lettre recommandée, le créancier d'aliments, le débiteur d'aliments et le cas échéant, les tiers débiteurs. »

Art. 4.

Est inséré dans la même loi :

« Art. 68quater. — Nonante pour cent du montant des avances non recouvrables visées à l'article 68bis sont à charge de l'Etat.

» De Koning bepaalt welke voorschotten als niet-terugvorderbaar worden beschouwd en stelt de regels vast volgens welke de Staat zich van voormelde verplichting kwijt. »

Art. 5.

Deze wet treedt in werking op de datum die de Koning bepaalt, en ten laatste ³ maanden na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Gegeven te Motril, 29 juli 1987.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

J. GOL.

De Minister van Financiën,

M. EYSKENS.

De Minister van Sociale Zaken,

J.-L. DEHAENE.

De Staatssecretaris voor Maatschappelijke Emancipatie,

M. SMET.

» Le Roi détermine les avances qui sont considérées comme non recouvrables et fixe les règles suivant lesquelles l'Etat s'acquitte de l'obligation précitée. »

Art. 5.

La présente loi entre en vigueur à la date que le Roi détermine et au plus tard ³ mois après sa publication au *Moniteur belge*.

Donné à Motril, le 29 juillet 1987.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

J. GOL.

Le Ministre des Finances,

M. EYSKENS.

Le Ministre des Affaires sociales,

J.-L. DEHAENE

Le Secrétaire d'Etat à l'Emancipation sociale,

M. SMET.